PY
POPÜLER YÖNETİM DERGİSİ

NİSAN 2023 | SAYI 103

ODAĞINDA İNSAN VAR
perYön

Kahramanmaraş depremi: **Dayanışmayla iyileşme dönemi**

Yaralarımızı Birlikte Saracağız

Ülkemizde meydana gelen depremler sonucu hayatını kaybedenlere rahmet, yakınlarına baş sağlığı, yaralılara acil şifa dileriz.
Şimdi, yaralarımızı birlikte sarma zamanı.

#GeçmişOlsunTürkiye

ODAĞINDA İNSAN VAR
perYön

10
DOSYA
Kahramanmaraş depremi:
Dayanışmayla iyileşme dönemi

24
PERYÖN'DEN
Afet sonrası yerinde istihdam için yol haritası

26
PERYÖN'DEN
Dört kadın başkan dönemi

32
ÇEŞİTLİLİK YOLCULUĞU
Afetlerde cinsiyet körlüğüne dikkat!

Arzu Pınar Demirel
Headline Diversity Kurucusu

YAZARLAR

6 Necdet Kenar — Uzman Yorumu
29 Zengibar Özarslan — Konuk Yazar
31 Güneş Ulus — Konuk Yazar
34 Erdem Özdemir — Güncel İş Hukuku
36 Banu Aydoğan — Konuk Yazar
40 Mürsel Çavuş — Kitap

BÖLÜMLER

28 PERYÖN'den — Dört STK'dan güç birliği
30 PERYÖN'den — Güney Marmara Şubesi
38 ARAŞTIRMA — Kariyer Net EYT
41 KİTAPLIK — Bookinton desteğiyle
42 ATAMALAR

KÜNYE

Yapımcı
PERYÖN - Türkiye İnsan Yönetimi Derneği

Tüzel Kişi Temsilcisi
Buket Çelebiöven

Yayın Türü
Yerel, Süreli, 2 Aylık

Danışma Kurulu
Gaye Özcan, Şirin Mine Kılıç, Günseli Özen
Serdar Kalaycıoğlu, Rüya Gülmez

Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)
Buket Çelebiöven

Yayın Direktörü
Şirin Mine Kılıç

Editör
Serra Sönmez

Yazarlar
Arzu Pınar Demirel, Banu Aydoğan
Güneş Ulus, Necdet Kenar
Mürsel Çavuş, Zengibar Özarslan

Yapım
Mineral Medya
bilgi@mineralmedya.com
www.mineralmedya.com
Reklam Satış ve Rezervasyon
Mineral Medya
info@mineralmedya.com
Tel: 0212 258 55 59

Dergi Yönetim Yeri
PERYÖN, Barbaros Mahallesi, Nida Kule Güney
Mor Sümbül Sokağı, No:7
HANSPACES 34750 Ataşehir/İstanbul

PY (Popüler Yönetim) Dergisi, Türkiye İnsan Yönetimi Derneği (PERYÖN) adına Mineral Medya Organizasyon Danışmanlık İletişim Sanayi ve Dış Ticaret Ltd. Şti. tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır.

PY'de yayınlanan yazı, fotoğraf ve konuların tüm hakları ve PY logosu PERYÖN'e aittir.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

PY Popüler Yönetim Dergisi, yerel süreli bir yayındır.

Dergide yer alan yazılardaki görüşler, sadece yazarlarına aittir. ISSN 1305-2659

peryön akademi

Nisan Ayı Online Açık Sınıf Eğitimleri

3-4 Nisan 2023 (2 Gün)
Yeni Nesil İK Raporlama
Emre Tuna Aydın

3-4-5-6-7 Nisan 2023 (4 Gün)
HRBP Gelişim Programı
Nihal Gözde Subaşı

4 Nisan 2023 (1 Gün)
Uygulamalı Geri Bildirim
Mehpare Şayan Kileci

4 Nisan 2023 (1 Gün)
Kültür ve Dönüşüm
Ekin Yiğit

4-11-18-25 Nisan 2023
2 Mayıs 2023 (5 Gün)
Dijital Dünyada Mentorluk ve Mentorluk Projeleri Yönetimi
Banu Aykın Köylüer

5 Nisan 2023 (1 Gün)
Resilience-
Duygusal Dayanıklılık
Mehpare Şayan Kileci

6-7 Nisan 2023 (2 Gün)
Kendini Yönetmek ve Zor Durumlarla Başa Çıkabilmek
Erkan Dündar

6-13 Nisan 2023 (2 Gün)
Dijital Dünyada Tasarımcı Eğitmen
Banu Aykın Köylüer

8 Nisan 2023 (1 Gün)
İnsan Kaynaklarında Robotik Proses Otomasyonu
Emre Tuna Aydın

10 Nisan 2023 (1 Gün)
Psikolojik Güvenlik Kültürü Yaratmak
Demet Uyar

10-11 Nisan 2023 (2 Gün)
Yetkinlik Bazlı Mülakat Teknikleri
Nihal Gözde Subaşı

12 Nisan 2023 (1 Gün)
Etkili Sunum Teknikleri
Mehpare Şayan Kileci

13-14 Nisan 2023 (2 Gün)
Eğitim İhtiyaç Analizi
Erkan Dündar

13-20-26 Nisan / 2 Mayıs 2023 (4 Gün)
İK Analitik ve İş Zekası Uzmanlık Gelişim Programı
Emre Tuna Aydın

14-15 Nisan 2023 (2 Gün)
İK Analitiği ve İş Zekası
Emre Tuna Aydın

14-15 Nisan 2023 (2 Gün)
Özelgeler Işığında Uygulamalı Personel Özlük İşleri SGK Bordro Uzmanlığı
Serkan Özdemir

27-28 Nisan 2023 (2 Gün)
Yetkinlik Bazlı Mülakat Teknikleri
İpek Aral

28-29 Nisan 2023 (2 Gün)
İK Uygulamalı Bütçe Yönetimi
Emre Tuna Aydın

Tel: +90 216 368 00 79
akademi@peryon.org.tr
www.peryon.org.tr

ODAĞINDA İNSAN VAR
peryön

Buket ÇELEBİÖVEN
PERYÖN Yönetim Kurulu Başkanı
py@peryon.org.tr

ÖNÜMÜZDE, ÇOK İYİ YÖNETMEMİZ GEREKEN BİR TOPARLANMA SÜRECİ VAR

Ülkemizi derinden etkileyen deprem felaketinde on binlerce canımız hayatını kaybetti. Afetin ekonomi ve istihdam piyasası üzerindeki etkisinin boyutları da oldukça büyük. İstatistiklere göre, bölgede bulunan 1,8 milyon SGK'lı, bağımsız çalışanlarla birlikte toplam 2,7 milyon çalışan bu felaketten doğrudan etkilendi. Şimdi önümüzde çok iyi yönetmemiz gereken bir toparlanma süreci var. Bölgenin güçlenmesi ve toplumun yaralarının sarılmasında kamu, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşlarına büyük görev düşüyor.

Çalışanları ve istihdamı korumalıyız

Deprem, yarattığı hasarın yanı sıra büyük bir göç dalgasının gerçekleşmesine de sebep oldu. Bugün afet bölgesinde yaşayan 2 milyonu aşkın insan başka illere göç etti. Depremlerin ardından, göç etmiş kişilerin istihdamda tutulması için hızla seferberlik başlatıldı. Bu girişimler elbette çok olumlu. Öte yandan, bölgedeki işverenler iş gücü bulmakta ve üretime devam etmekte ciddi güçlük yaşıyorlar. Uzmanlar ise afet bölgesindeki hayat hızla normale dönmezse illerin demografik yapısının değişeceğine dikkat çekiyorlar. Dolayısıyla bu süreçte hem çalışanları hem de bölgedeki istihdamı ve ekonomiyi koruyacak adımlar atmalıyız.

Liderlere büyük görev düşüyor

İnsan kaynakları profesyonellerinin rolü çok önemli. Çalışanları bu dönemde ücretsiz bırakmamalı, birikmiş yıllık izinleri kullandırmalı, telafi çalışması uygulaması gibi uygulamaları yürütmeliyiz.

Göç eden çalışanları yeni işlerine, yeni evlerine, yeni düzenlerine adapte olmaları için desteklemeliyiz. Ayrıca şirketlerin depremden etkilenmiş çalışanlara gereksinim duymaları halinde psikolojik destek imkânı sunması önemli. Çalışanların psikolojik desteğe ihtiyaç duyup duymadığının tespiti için ise yöneticilerin ve İK birimlerinin süreci yakından izlemeleri gerekiyor.

Bu acı deneyimden ders çıkarmalıyız

Birlikte iyileşmeye devam edebilmek için, ülke genelinde gösterdiğimiz dayanışma duygusunu önümüzdeki süreçte şirketlerimiz içinde sahiplenmek, tüm çalışanlarımızı çözümün ortağı yapmak önemli. Bunun için şirketlerimizde gönüllülük ilkesiyle çalışan çeşitli platformlar kurabilir, yardım kampanyaları organize edebilir, kurum içinde dayanışma ve paylaşım ağları geliştirebiliriz.

Bu süreçte bir yandan krizi yönetmeye çalışırken, bir yandan da öğrendiklerimizle, gelecekteki olası krizler için hazırlıklarımızı yapmamız, bundan sonraki olası afetlerin yönetimi için hayati öneme sahip.

Depremden etkilenmiş kadınların ve gençlerin istihdamını desteklemek için çalışıyoruz

PERYÖN olarak, bu süreçte hızla aksiyona geçip insan kaynakları profesyonellerine ihtiyaç duydukları bilgi ve mentorluk desteğini sunmak amacıyla çeşitli ücretsiz eğitim ve webinarlar düzenledik. Bu programları kaçıranlar Youtube kanalımızdan kayıtlarına ulaşabilirler.

Afetin ardından Afet Sonrası Çalışma Grubumuz bünyesinde, alanının uzmanı danışma kurulu üyelerimizin katıldığı çalıştaylar düzenleyerek, istihdamın ve işin sürekliliği için acilen atılması gereken adımları içeren politika önerilerimizi kamuoyunun ve karar vericilerin bilgisine sunduk. TurkishWin, KAGİDER ve Askıda Ne Var iş birliğiyle, depremden etkilenmiş 18-50 yaş arasındaki kadınların istihdama katılımına destek olmak amacıyla "BinYaprak İş Arama Çemberi" projesini hayata geçirdik. YenidenBiz'in destekçisi olduğumuz "100. Yılda 1000 Kadın" projesiyle birlikte depremden etkilenmiş kadınların istihdamını desteklemek üzere çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

"Birlikte iyileşme" sürecine dahil olun!

Önümüzdeki dönemde diğer STK'lar, kamu ve özel sektörle iş birliği içinde hayata geçireceğimiz ortak projelerle kurumlara, İK profesyonellerine, gençlere destek olacak kalıcı projeler yaratmanın peşindeyiz. Bunun için tüm kurumları ve İK profesyonellerini yürüteceğimiz çalışmalarda gönüllü olmaya, "birlikte iyileşme" sürecine dahil olmaya davet ediyoruz.

Bu vesileyle hepimizi derinden sarsan depremler sonucu hayatını kaybedenlere bir kez daha rahmet, yakınlarına baş sağlığı, yaralılara acil şifa diliyorum.

DEPREMİN İŞ GÜCÜ PİYASASI VE İSTİHDAMA OLASI ETKİLERİ

Dr. Necdet KENAR
py@peryon.org.tr

Kısa dönemde depremin bölge ekonomisine ve istihdama etkisi konusunda kestirim yapmak zor. Kahramanmaraş, Hatay ve Adıyaman'da iş gücü piyasası ve istihdam bu afetten daha çok; Malatya, Diyarbakır, Gaziantep, Şanlıurfa, Adana, Kilis ve Osmaniye'de daha az ve farklı oranlarda etkilenecek. Pandemi döneminde İŞKUR tarafından uygulanan kısa çalışma ödeneği ve nakdi ücret desteği bu süreçte de üretime ara verilen işletmelerde işten çıkarmaları ve mağduriyetleri kısmen azaltabilir.

6 Şubat 2023 günü Cumhuriyet tarihinin en büyük felaketi olarak tanımlanan Kahramanmaraş merkezli 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki iki deprem, 10 ilde büyük hasar ve can kaybına yol açtı. Hayatını kaybedenlerin sayısı her geçen gün artıyor. Depremde birçok kişi ailesini, akrabalarını, evini, işini, komşusunu, yaşadığı şehrini yitirdi. Acı dayanılır değil. Ölenlere Allahtan rahmet, yaralılara acil şifalar dilerim. Başta yakınlarını kaybedenler olmak üzere halkımızın başı sağ olsun.

Depremden etkilenen Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman, Gaziantep, Osmaniye, Malatya, Adana, Diyarbakır, Şanlıurfa ve Kilis afet bölgesi kapsamına alındı; bu illerde Olağanüstü Hâl ilan edildi. Daha sonra 15 Şubat 2022'de Cumhurbaşkanı, Elazığ'ın da 11'inci il olarak afet bölgesine dâhil edildiğini duyurdu. İş gücü piyasaları ve istihdam depremden fazlasıyla etkilenecek. Depremin iş gücü piyasalarına ve istihdama etkilerini analiz edebilmek için öncelikle mevcut deprem öncesi verileriyle bir tespit yapalım.

Afet bölgesi illeri iş gücü, toplam içinde yüzde 13,8, istihdam yüzde 13,5

Afet bölgesinde 11 ilin nüfusu 14,1 milyondu. Toplam 85 milyon 279 bin Türkiye nüfusunun yüzde 16,5'i bu illerdeydi. TÜİK HİA 2021 İş gücü İstatistikleri Bölgesel sonuçlarına göre 11 ilin toplam iş gücü sayısı 4 milyon 280 bindi. Bu da Türkiye iş gücünün yüzde 13,8'ini oluşturuyordu.

Tablo 1: Türkiye ve Deprem Bölgesi İş gücü İstatistikleri, 2021 Sağlık Bakanlığı

	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İş gücü	İstihdam	İşsiz	İş gücüne dâhil olmayanlar
Türkiye	63 704 000	32 716 000	28 797 000	3 919 000	30 989 000
Adana	1 694 000	853 000	740 000	112 000	841 000
Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	2 401 000	1 154 000	957 000	197 000	1 247 000
Malatya, Elazığ	1 082 000	522 000	470 000	54 000	559 000
Gaziantep, Adıyaman, Kilis	1 936 000	969 000	871 000	98 000	967 000
Şanlıurfa, Diyarbakır	2 474 000	1 004 000	854 000	151 000	1 469 000
Toplam 11 İl	**9 587 000**	**4 502 000**	**3 892 000**	**612 000**	**5 084 000**

Kaynak: 2021 HİA Bölgesel İş gücü İstatistikleri, (Adana, Malatya ve Elazığ bölgesindeki illerden nüfusları oranında ayrıştırılmıştır).

11 ilde toplam istihdam 3 milyon 892 bin kişi. Bu da Türkiye istihdamının yaklaşık yüzde 13,5'ini oluşturuyordu. Sektörler itibarıyla dağılımında 11 il hizmet sektörü istihdamı 2 milyon, yüzde 51,4, sanayi istihdamı 986 bin, yüzde 25,3 ve tarım istihdamı 905 bin, yüzde 23,3 paya sahipti. Keza, 11 ilin istihdamını sektörler açısından Türkiye toplamıyla karşılaştırdığımızda; hizmet sektörü, istihdamın yüzde 12,5'ini, sanayi yüzde 12,4'ünü, tarım yüzde 18,3'ünü oluşturuyordu.

> "Pandemi döneminde İŞKUR tarafından uygulanan kısa çalışma ödeneği ve nakdi ücret desteği bu süreçte de uygulamaya konuldu. Böylece üretime ara verilen işletmelerde işten çıkarmalar ve mağduriyetler kısmen azaltılabilecek."

Tablo 2: Türkiye ve Deprem Bölgesi İlleri Sektör İstihdamı, 2021

	Toplam	Tarım	Sanayi (*)	Hizmet
Türkiye	28 797 000	4 948 000	7 921 000	15 928 000
Adana	740 000	140 000	166 000	433 000
Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	957 000	189 000	248 000	520 000
Malatya, Elazığ	469 000	136 000	89 000	243 000
Gaziantep, Adıyaman, Kilis	871 000	167 000	282 000	422 000
Şanlıurfa, Diyarbakır	854 000	272 000	200 000	382 000
Toplam 11 İl	**3 892 000**	**905 000**	**986 000**	**2 000 000**

(*) İnşaat dâhil. Kaynak: 2021 HİA Bölgesel İş gücü İstatistikleri, (Adana, Malatya ve Elazığ bölgesindeki illerden nüfusları oranında ayrıştırılmıştır).

2021 TÜİK verileriyle deprem öncesi 11 ilin iş gücü piyasasının durumu bu. Görüldüğü üzere deprem illeri nüfus, iş gücü ve istihdam açısından ülke genelinin önemli bir oranını teşkil ediyor.

Depremin iş gücü piyasasına ve istihdama olası etkileri

Depremin bu tabloyu nasıl değiştireceğini bugünden tahmin etmek güç. 23 Mart 2023'deki açıklamaya göre depremde 50 bin 96 kişi hayatını kaybetti, 107 bin 204 kişi yaralandı. Bu rakamların nereye kadar yükseleceği konusunda bilgi yok. Ayrıca, yaklaşık 450 bin afetzede, bölgeden diğer illere tahliye edildi. Bu sayı da artıyor. Bölgeden tahliye edilen ve göç edenlerin ne kadarının tekrar memleketlerine geri döneceği konusunda tahmin yapmak güç. Dolayısıyla deprem sonrası bölgenin iş gücü kaybını kestirmek bugün için bir hayli zor.

Ayrıca depremin iş gücüne etkisi bölge illeri açısından oldukça farklı yaşanacak. Depremden en büyük yarayı alan Kahramanmaraş, Hatay ve Adıyaman'da iş gücü piyasası ve istihdam bu afetten daha çok; Malatya, Diyarbakır, Gaziantep, Şanlıurfa, Şanlıurfa, Adana, Kilis ve Osmaniye'de daha az ve farklı oranlarda etkilenecek. Kısa dönemde depremin bölge ekonomisine ve istihdama etkisi konusunda da kestirim yapmak zor. Sanayi tesislerinde çok büyük hasarlar olmadığı şeklinde gelen bilgilerin yanı sıra, depremde göçük altında kalan birçok iş yerinin olduğu da biliniyor. Bilançonun netleşmesi için zamana ihtiyaç var.

Ayrıca bölgeye yönelik yıllık, aylık TÜİK iş gücü piyasası anket ve istatistiki bilgilerinin derlenmesi de epey zaman alacak. Bölgeden tahliye ve göçler, diğer illerin iş gücü piyasalarını da etkileyecek ve buna yönelik sağlıklı istatistiklerin derlenmesi için de uzun süre gerekecek.

Kısa dönem sıkıntı büyük; aktif iş gücü politikaları

Depremde ölüm ve maluliyet nedeniyle iş gücü kaybı, bölgeden tahliye ve göçler; iş gücü sayısını azaltmaya devam ediyor. Bölgeden gelen haberlere göre, sanayi firmalarının önemli bölümü üretimlerini durdurdu, bazıları azalttı: Kahramanmaraş'ta en önemli sektör tekstil. Burada özellikle iplik fabrikaları, İskenderun'da ise demir çelik sektörü üretime ara verdi. Keza deprem illerinde birçok sektörde firmalar üretimlerini durdurdu.

Pandemi döneminde İŞKUR tarafından uygulanan kısa çalışma ödeneği ve nakdi ücret desteği bu süreçte de uygulamaya konuldu. Böylece üretime ara verilen işletmelerde işten çıkarmalar ve mağduriyetler kısmen azaltılabilecek.

Kısa Çalışma Ödeneği, İstihdamın Korunması ve Nakdi Ücret Desteği

22 Şubat 2023 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 125 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile:

1. Olağanüstü hâl bölgesi illerinde deprem sebebiyle hasarlı iş yerlerine yönelik olağanüstü hâl süresini aşmamak üzere (3 ay) kısa çalışma ödeneği verileceği karar altına alındı.

2. İşten çıkarma yasağı getirildi: 22 Şubat 2023'ten itibaren olağanüstü hâl süresince bölgedeki işverenler, iş sözleşmesi feshi yapamayacaklar.

3. Kısa çalışma ve işsizlik ödeneğinden yararlanamayıp işini kaybedenler için nakdi ücret desteği getirildi. Günlük ödeme tutarı 133,44 TL. Ödemeler İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacak.

> "Bölgede başta altyapının onarılması, geçici barınma merkezleri (çadır kent, konteyner, prefabrik barınak) kurulması, bu merkezlerin hizmet ihtiyaçlarının karşılanması, deprem yardımlarının lojistik ve dağıtımı, depremzedelere yönelik sağlık, sosyal yardım ve hizmetler, psiko-sosyal hizmetler olmak üzere birçok hizmete, dolayısıyla daha fazla iş gücüne gereksinim var."

Yerinde istihdam

Firmaların üretime başlamasıyla birlikte sanayi, kaybettiği iş gücünü karşılamada sıkıntı yaşayacak. Uzmanlara göre; bölgede deprem yaratan fay hatlarının kırılması, bölgeyi 100-150 yıl deprem riskinden uzak tutacak. Bu nedenle yöre insanının diğer illere göç yerine bölgede istihdamı önem kazanıyor. Yıkılan bölgenin yeniden yaşanır hale gelmesi, iş yerlerinin çalışmaya başlaması ve normale dönüş zaman alacak. Bu zamanın kısaltılması için bölge illerinin imarının gecikmeksizin yapılması son derece önemli.

Bölgede başta altyapının onarılması, geçici barınma merkezleri (çadır kent, konteyner, prefabrik barınak) kurulması, bu merkezlerin hizmet ihtiyaçlarının karşılanması, deprem yardımlarının lojistik ve dağıtımı, depremzedelere yönelik sağlık, sosyal yardım ve hizmetler, psiko-sosyal hizmetler olmak üzere birçok hizmete gereksinim var. Bu hizmetler şu sıralarda bölge dışından gelen merkezi ve yerel yönetim kamu çalışanları, ordu ve gönüllüler tarafından sağlanıyor. Zamanla bu işlerin gönüllülerden profesyonellere devri söz konusu olacak. Bölgede iş gücüne ihtiyaç var.

Öte yandan depremzedelerin, düzenli iş ve gelir elde etmesi, mağdur psikolojisi ve deprem travmasının üstesinden gelebilmesi için de bir an önce istihdama katılması önem kazanıyor. Kısaca, depremzedelerin bir an önce ve yerinde istihdamı son derece önemli. Depremzedelerin bölgeden göç etmesi ve iş gücü talebinin bölgeye dışardan göç eden iş gücüyle karşılanmasının yaratacağı demografik ve sosyal dokuda değişim ve gerilim riski ve yerinde istihdamın önemini artırıyor.

1999 Gölcük ve Düzce depremlerinde deprem hizmetlerinin verilmesinde zorluklar ve karmaşa yaşanmıştı. Bu zorlukların en büyük nedeni bu hizmetlerin verilmesine yönelik sistematik ve kurumsal yapının olmamasıydı.

Toplum Yararına Programlar

1999 Gölcük ve Düzce depremleri sonrası yeni göreve başlamış İŞKUR Genel Müdürü olarak bölgeye yaptığım ziyaretlerde deprem illerinin valileri, "yardımların dağıtılması dâhil birçok hizmeti vermede karmaşa ve zorluklar yaşadıklarını, acil ve temel hizmetlerin verilmesinde iş gücü ihtiyacının olduğunu ancak bu iş gücünü istihdam edecek kaynakları olmadığından" yakınıyorlardı. O dönem sorunu çözebilmek için Toplum Yararına Çalışma Programı (TYÇP) sistemini oluşturduk. Finansmanı için Dünya Bankası'nın İŞKUR ofis binaları yapımı için ayırdığı fonu banka ile müzakere ederek Program bütçesine aktardık. Deprem bölgesi 5 ilde 4 bin 600 depremzede 6 ay süre ile yardımların dağıtılması, çadır kentler, prefabrik barınma ve diğer deprem merkezlerinin temizlik ve günlük ihtiyaçlarının giderilmesi, altyapı hizmetlerinin onarımı, çevre ve park düzenlemeleri, sosyal hizmetlerin verilmesi gibi hizmetlerde istihdam edildi. Program bir yandan acil kamu hizmetleri için gerekli iş gücünün karşılanması, diğer yandan işsiz depremzedelerin istihdamı, gelir desteği ve travmalarının giderilmesi açısından çok başarılı oldu.

Bu depremde de kamu hizmetlerinin desteklenmesi, afetzede işsizlerin travmadan çıkması, çalışma alışkanlık ve disiplinini kaybetmemeleri ve gelir desteği için Toplum Yararına Programları oldukça önemli.

16 bini Olağanüstü Hal Bölgesi İlleri olmak üzere 20 bin kişilik TYP kontenjanı

17 Şubat 2023'te TYP Yönetmeliğinde yapılan değişiklikle uygulama şartları esnetildi, daha kolaylaştırıldı: Bir katılımcı için en fazla dokuz ay olan yararlanma süresi deprem bölgesinde uygulanmayacak. Keza aynı adreste ikamet edenlerde TYP'den bir kişinin yararlanma sınırı kaldırıldı. İŞKUR tarafından, olağanüstü hâl bölgesi valiliklerine Toplum Yararına Program çerçevesinde 16 bin kişilik kontenjan tahsis edildiği duyuruldu.

Orta ve uzun vadede iş gücü piyasaları gelişecek, istihdam artacak

Kesin tahminler yapılamasa da kısa dönemde depremin bölge ve ülke ekonomisi ve iş gücü piyasasına olumsuz etkisi kaçınılmaz. Ancak orta ve uzun vadede bölgenin ve ülkemizin depremin yol açtığı hasarların üstesinden gelerek ekonomik büyümesini ve istihdamını geliştireceğini söylemek kâhinlik olmaz. Enkazın kaldırılmasının ardından bölge illerinin imarı süreci başlayacak. Hasarlı konutların yıkılması, alt yapı yatırımları ve yeni konut ve iş yeri, park ve sosyal mekânların inşaatları gündemde. Özellikle Kahramanmaraş, Adıyaman ve Hatay'da şehirler neredeyse yeniden inşa edilecek.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, 18 Şubat 2022 itibarıyla deprem bölgesinde 684 bin binada hasar tespit çalışması yapıldığını, 118 bin binada bulunan 412 bin bağımsız bölümün yıkık, yıkılmak üzere ve ağır hasarlı olduğunu tespit ettiklerini söyledi. Tespit sayıları arttıkça hasarlı bina sayıları da artıyor. Hasarlı binaların yeniden inşası ve bunların halen fay hattı ve/veya gevşek zeminde bulunan kısmının da fay hattından uzak, ovalardan dağlara doğru, daha sağlam zeminli yeni yerleşim merkezlerine yapılması söz konusu.

Bu süreçte en önemli konu, şüphesiz yapılacak harcamaların maliyeti, ekonomik boyutu, bütçesi ve finansmanı. Maliyet olarak yukarıda da belirttiğimiz gibi; i. deprem sonrası geçici barınma ve hizmet harcamaları, depremzedelere yapılacak destek ödemeleri vb. ii. depremin hasar verdiği şehirlerin yeniden imarı, alt yapı, üst yapı ve konut stokunun inşası, iii. depremin zarar verdiği ekonominin üretim ve kapasite kaybı öne çıkıyor. Bölgenin GSYİH'deki payı yüzde 9,8. Deprem illerinin Türkiye istihdamındaki payı, hizmet sektöründe yüzde 12,5, sanayide yüzde 12,4, tarımda yüzde 18,3.

Farklı kurumların çok farklı tahminleri basına yansıdı:

> "Orta ve uzun vadede akılcı, bilime uygun, demokratik ve doğru politikaların uygulanması halinde yaraların sarılacağına, ekonominin ve istihdamın büyüyeceğine şüphe yok. Dinamik, çevik ve esnek özel sektörümüz, bu süreçte en büyük avantaj."

Örneğin, Türkonfed oldukça karamsar bir tahminde bulunarak 84 milyar dolar, JP Morgan GSYİH'nin yüzde 2,5'i 25 milyar dolar, Morgan Stanley 24-38 milyar dolar, Goldman and Sachs daha iyimser GSYİH'nin yüzde 1'i kadar ekonomik kayıp tahmininde bulundu. Kısa ve orta vadede, bu maliyetler çok önemli elbette. Bu maliyetlerin karşılanmasında iç ve dış kaynaklar çok değerli olacak. Uluslararası kuruluşların hibe ve uygun koşullu kredi destekleri çok değerli olacak. Ancak bunun için ülkeye güven ve ülke itibarının yükseltilmesi önemli.

Sosyal sermaye ve güvenin önemi

Maalesef ülkede siyasilere, devlet kurumlarına, yöneticilere, adalet sistemine güven azaldı, sosyal sermaye zayıfladı. Güven eksikliği iç ve dış yardımların önünde engel olmaya başladı. Demokratik olmayan, hukuken sakat, keyfi politikalardan, "seçmen istedi yaptık" popülizminden, imar aflarından, genç yaş emekliliğinden, bilimsellikten uzak ekonomi politikalarından vaz geçmemiz gerekiyor. Yanlış yapma lüksümüz kalmadı.

Orta ve uzun vadede akılcı, bilime uygun, demokratik ve doğru politikaların uygulanması halinde yaraların sarılacağına, ekonominin ve istihdamın büyüyeceğine şüphe yok. Dinamik, çevik ve esnek özel sektörümüz, bu süreçte en büyük avantaj.

Bölgede özellikle ve öncelikle inşaat sektörü istihdamı artacak. Keza inşaat sektörüyle birlikte sanayi ve hizmet sektörü de gelişecek. Tüm sektörlerin iş gücü talebi artacak. Bölgede ölüm, maluliyet ve göç nedeniyle azalan iş gücü arzı, artan iş gücü talebini karşılayamayacak. Bölgede iş gücü sıkıntısı baş gösterecek, tüm sektörlerde meslekli iş gücü sıkıntısı yaşanacak. İş gücü talebinin karşılanması için bölge dışardan göç alacak. Demografik yapı ve sosyal dokunun değişime uğraması söz konusu. Bu sorunların üstesinden gelmek üzere iş gücü piyasaları yeniden oluşacak. İstihdam hizmetleri ve aktif iş gücü politikalarıyla sosyal politikalara çok ihtiyaç olacak.

Kahramanmaraş depremi: **Dayanışmayla iyileşme dönemi**

6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş'ta meydana gelen 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki iki deprem yalnızca 11 ilde yıkıma neden olmakla kalmadı, aynı zamanda Türkiye'deki istihdamın arz-talep dinamiklerini de bozdu. Çalışanlar bölgelerini terk etmek zorunda kaldı, büyük bir iş gücü açığı ortaya çıktı. 11 ilde 658 bin çalışan artık geçimini sağlayamayacak hale geldi. 301 binden fazla bina yıkıldı. 3,3 milyon insan yerinden oldu. Dünya Bankası'na göre bu depremin yarattığı maddi zararı karşılamak için 34 milyar 200 milyon dolar bütçe gerekiyor. Depremin çalışma yaşamında yarattığı etkilerin azaltılması ise zaman alacak.

6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş'ta meydana gelen 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki iki deprem Kilis, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Şanlıurfa, Adıyaman, Gaziantep, Malatya, Elazığ ve Hatay'da yıkıma neden oldu. 7 Şubat 2023'te 3 ay süreyle Elazığ dışında, depremden zarar gören 10 ilde "Olağanüstü hal" (OHAL) ilan edildi. Ardından Elazığ da OHAL'e dahil edildi. 20 Şubat 2023'te Hatay'da gerçekleşen 6,4 büyüklüğündeki deprem, felaketi daha da büyüttü. Türkiye'nin güneyinde 110 bin kilometrekarelik alanda büyük yıkım yaratan afet, 50 bini aşkın insanın hayatını kaybetmesine; 3,3 milyon insanın (bölge nüfusunun yüzde 20'sinden fazlası) yerinden olmasına ve 301 binden fazla binanın yıkılmasına yol açtı. Bu depremler, Türkiye'de ve dünyada son yıllarda yaşanmış, sonuçları açısından en büyük depremler olarak kayda geçti.

Dünya Bankası depremin verdiği maddi zararı 34 milyar 200 milyon dolar olarak hesapladı. Bu rakam, Türkiye'nin 2021 yılı gayri safi yurtiçi hasılasının yüzde 4'üne denk geliyor. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ise, depremlerin ekonomiye maliyetini yaklaşık 103,6 milyar dolar (2 trilyon lira) olarak açıkladı. Bu tutar, tahminlere göre 2023 yılı milli gelirinin yaklaşık yüzde 9'una denk gelecek. Maliyet hesabında en fazla pay yüzde 54,9 ile konut hasarına ait. Konutların yeniden yapımı için gereken bütçe 56,9 milyar dolar (1 trilyon 73,9 milyar lira) olarak hesaplanıyor. .

İş gücü piyasasının arz-talep dinamikleri de bozuldu

Deprem, iş gücü piyasasının arz ve talep dinamiklerini de alt-üst etti. On binlerce çalışan hayatını kaybetti, daha fazlası yaralandı ya da sakat kaldı. Çalışanların büyük çoğunluğu deprem bölgesini terk etti. Tüm bunlar çok büyük bir iş gücü açığını ortaya çıkardı.

Afet bölgesinde yer alan 11 il, Türkiye nüfusunun yüzde 16,5'ini oluşturuyordu. TÜİK HİA 2021 İş gücü İstatistikleri'ne göre Türkiye iş gücünün yüzde 13,8'i bu bölgede yaşıyordu. 11 il, Türkiye istihdamının yüzde 13,5'ine sahipti. GSYİH'nın yüzde 9,3'ünü yaratan bölgede tarım başat sektördü. Beraberinde sanayi de bölge istihdamında önemli yer tutuyordu.

Afet öncesi 11 ilde insan ve iş gücü

11 ilin nüfusu:
14,1 milyon

11 ilin toplam iş gücü sayısı:
4 milyon 280 bin

11 ilde toplam istihdam:
3 milyon 892 bin kişi

Afet nedir: Afet, normal yaşamı sekteye uğratan, fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar meydana getiren, birçok kurum ve kuruluşun koordineli şekilde görev almasını gerektiren; sel, deprem, volkan, tsunami gibi doğal olayların yarattığı "durum" olarak tanımlanabilir. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na (AFAD) göre, "Afet" bir doğa olayının kendisi değil, doğurduğu sonuçtur.

Afet yönetimi: İnsanların yaşadıkları çevrede meydana gelen doğal olaylardan haberdar olmaları, bunları nedenlerine kadar ayrıntısıyla tanımaları ve bu olayların tekrarı durumunda bunlardan hiç etkilenmeme veya en az oranda etkilenmelerine olanak tanıyan çalışmaların tümüne "Afet Yönetimi" deniliyor.

Afet büyüklüğü: Bir afetin büyüklüğü, söz konusu olayın meydana getirdiği can kayıpları, yaralanmalar, yapısal hasarlar ve neden olduğu sosyal ve ekonomik kayıplarla ölçülüyor.* Bu kavramlar arasında elbette en değerlisi insan. Kamuoyunda afetin büyüklüğünü, yol açtığı can kaybı ve yaralanmaların büyüklüğüyle değerlendirmek eğilimi bulunuyor.

Bir afetin büyüklüğüne etki eden ana faktörler*:

- Olayın fiziksel büyüklüğü
- Olayın yoğun yerleşme alanlarına olan uzaklığı
- Fakirlik ve az gelişmişlik
- Hızlı nüfus artışı
- Tehlikeli bölgelerdeki hızlı ve denetimsiz kentleşme ve endüstrileşme
- Ormanların ve çevrenin tahribi veya yanlış kullanımı
- Bilgisizlik ve eğitim eksikliği
- Toplumun afet olaylarına karşı önceden alabildiği koruyucu ve önleyici önlemlerin ulaşabildiği düzey.

*Kaynak: Yard. Doç Tevfik Erkal - Mehmet Değerliyurt, "Türkiye'de Afet Yönetimi", Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı 22, 2009

Binlerce iş yerinin yıkılması veya hasar almasından dolayı işletmelerin büyük çoğunluğunun faaliyetleri durdu. Bu da bölgedeki iş gücüne yönelik talebi azalttı. Şu an iş gücü talebinin ve arzının aynı anda düşmesinden kaynaklı olarak ciddi bir istihdam ve gelir kaybı söz konusu.

"658 bin çalışan artık geçimini sağlayamayacak"

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye'nin araştırmasına göre, depremden etkilenen bölgede en az 658 bin çalışan artık geçimini sağlayamayacak durumda. 150 binden fazla iş yeri ise kullanılamayacak hale geldi. Örgütün tahminine göre bu durum, çalışanlar için ayda ortalama 230 dolarlık gelir kaybına neden oldu. Çalışanların net gelirlerindeki azalmanın ayda yaklaşık 150 milyon doları bulduğu öngörülüyor.

"DASK BİLİNCİ OLUŞTURULMALI"

KÜRŞAT KÖZ
Sigortambir Genel Müdürü

"Sigortambir olarak Türkiye'deki DASK sigortalılık oranı düşüklüğüne dikkat çekiyor sigorta sektörüne çağrıda bulunuyoruz."

Çok büyük bir afetin yaşandığı bölgede DASK sigortalılık oranı yalnızca yüzde 50 seviyesinde. Türkiye geneli için ise bu oran yüzde 56,40. Türkiye'deki 20 milyon 32 bin konuttan sadece 11 milyon 302 bin 663 adedi sigortalı. Depremin yaşanmış olduğu illerde en yüksek sigortalılık oranının yüzde 64,50 ile Gaziantep'te. Diyarbakır ise; yüzde 34,10 ile en az sigortalılık oranının bulunduğu şehir. 99 depreminde oluşan hasar 17 milyar dolar seviyesindeydi. Olası İstanbul depreminde ise çok daha ciddi ekonomik zararlar öngörülüyor. Ortalama 400-500 TL gibi bir maliyeti olan bu sigortanın olası bir depremde ne gibi imkanlar sağlayacağını tek tek her vatandaşımıza anlatmalıyız. Sigortacılık sektörüne açık çağrıda bulunuyoruz. DASK bilincini artırmak sektörümüz ve ülkemiz için önemle üzerinde durulması gereken bir sosyal sorumluluk hareketi olmalı.

Kahramanmaraş depremin yaratacağı ekonomik kayıpların boyutunu öngörmek oldukça zor. 1999 depreminin 2001 ekonomik krizini tetiklediğini hatırlayarak, bugün yeni bir kriz dalgasının oluşmaması için iş dünyasına, sivil toplum inisiyatifine, akademilere, kamu ve özel sektöre önemli görevler düşüyor.

Türkiye'nin yüzde 98'i deprem gerçeğiyle karşı karşıya

Türkiye'de nüfusun yüzde 98'i olası depremlerden az ya da çok etkileniyor. 2018'de yayımlanan Türkiye Deprem Tehlike Haritası'na göre deprem açısından yüksel riskli bölgelerde nüfus yoğunluğu oldukça fazla. Dolayısıyla Türkiye için deprem riski çok önemli bir konu. Doğal afetler yeryüzü var olduğu sürece devam edecek. Bu durumda, afetlerin etkilerini en aza indirecek ya da onları tamamen ortadan kaldırmak için yapılabileceklerin başında; iyi araştırma, planlama, doğru uygulama ve iyi yönetim geliyor.

Bölgedeki yapı stoğunun yüzde 40'ı zarar gördü

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) Şubat depremlerinin ekonomi üzerindeki etkisine yönelik araştırmasına göre, afette 11 ilde hasar gören ve yıkılan evler yapı stokunun yüzde 40'ına denk geliyor. TEPAV, bölgenin yeniden yapılandırılması için 5 yıl süreye ihtiyaç olduğunu öngörüyor. Bu da yaklaşık 150 milyar dolarlık bir finansmana ihtiyaç duyulacağı anlamına geliyor.

Çevresel riskler de mevcut

Enkazın kaldırılması ve yapıların yeniden inşa edilmesi sürecinde çevresel faktörler de öne çıkıyor. Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD) Yönetim Kurulu Başkanı Ebru Dildar Edin, istihdam kaynağı ve ticaret hacmi nedeniyle bölge ekonomisinde önemli rol oynayan organize sanayi bölgelerinin yeşil dönüşüm prensipleri doğrultusunda yapılandırılması gerektiğini belirtiyor.

Mevcut enkaz kaldırma çalışmalarının çevresel riskler taşıdığına da değinen Edin, "Tasnifi çok zor miktarda bir atık ortaya çıktı. Bu süreçte atıklar sebebiyle çevreye saçılan asbest gibi zararlı kimyasalların yer altı sularına ve toprağa karışmaması için de önlemler alınmalı" dedi.

EBRU DİLDAR EDİN
SKD Yönetim Kurulu Başkanı

"BM SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARINI MERKEZE ALARAK İLERLEMELİYİZ"

"Afet bölgesindeki insanlara güvenilir bir gelecek tahsis etmek bundan sonraki tek önceliğimiz. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını merkeze alan yol haritası ile ekonomik, sosyal ve çevresel alanda iyileştirici aksiyonları hayata geçirmeliyiz."

Atık yönetimi

Mevcut enkaz kaldırma çalışmaları çevresel riskler taşıyor. Tasnifi çok zor miktarda bir atığın ortaya çıktığının farkındayız. Bu tür yıkıntı atıklarının, geri dönüştürülerek döngüsel ekonomiye katkı sağlanmasını sağlayacak metotlar mevcut. Bu metotların uygulanabilmesi için öncelikle yıkıntı atıklarının çevrede felakete neden olmadan, geçici depolama alanlarının atık miktarına ve türüne göre belirlenerek kurulması gerekiyor. Aksi takdirde bölgedeki atıkların orta ve uzun vadede tarımsal alanların kirlenmesine, asbest başta olmak üzere zararlı kimyasalların yer altı sularına ve toprağa karışmasına ileri safhalarda farklı salgın hastalıkların yayılmasına ve kanser riski oluşumuna neden olabileceği tahmin ediliyor.

Temiz suya ve güvenilir gıdaya erişim

Bölgenin karşı karşıya kaldığı kuraklık da ciddi bir sorun olarak karşımızda. Altyapıda meydana gelen hasarlar nedeniyle temiz suya erişimde de problemler bulunuyor. Su tasarrufu sağlayan uygulamalar ve güvenilir tarım metotları ile yeni bir yapılanmanın bir an önce bölgede uygulanması hayati önem taşıyor. Tarım faaliyetlerinin devam edebilmesi için su ve toprak güvenliğine ilişkin analizlerin yürütülmesi de ayrıca önemli. Aksi halde salgın hastalık vakalarının artması ve yayılması kaçınılmaz. Tarım mahsullerinde yaşanacak sıkıntıların da gıda fiyatlarını artıracağını ön görüyoruz.

OSB'lerde yeşil dönüşüm

İstihdam kaynağı ve ticaret hacmi nedeniyle bölge ekonomisinin bel kemiği olan organize sanayi bölgelerinin yeşil dönüşüm prensipleri doğrultusunda yapılandırılması; böylece sürdürülebilir istihdam ve yeşil ticaret konularında bölgeye ve Türkiye ekonomisine katkının artırılması önem taşıyor. Yenilenebilir enerji kaynaklarında bölgenin tüm potansiyelinin değerlendirilmesi de ülkemizin enerji arz güvenliğine büyük katkı sağlayacaktır.

Sosyal içerme ve kapsayıcılık

Bölgede sosyal ve ekonomik anlamda güçlendirilmiş toplum refahı sağlamak bizlerin en büyük sorumluluğu. Bölgede kamu, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşları tüm imkânlarımızla çalışmak zorundayız. Kadınlarla birlikte bölgede yaşayan herkesin psikolojik rehabilitasyonu; tekrar iş ortamına, eğitime, sosyal yaşama ve günlük rutine dâhil olabilmeleri anlamında acil ihtiyaçlar arasında yer almalı. Bunun için tüm kırılgan gruplara istihdam güvencesi yaratmamız gerekiyor. Eğitimde fırsat eşitliğini koruyarak bir tek çocuğumuzun dahi eğitimden geri kalmaması için seferber olmalıyız. Tüm süreçlerde kadınların masada ve sahada aktif olarak görev almasını sağlamalıyız.

İş dünyası tek vücut oldu

Depremin ardından, Türkiye'de dayanışma refleksinin çok güçlü olduğu bir kez daha görüldü. Organizasyon ve yönetim sürecinde yaşanan aksaklıklara rağmen toplumun hızlı aksiyon alma becerisi sürecin daha kötüye gitmesini engelledi.

THY'de 1000 kişiye iş olanağı

Türk Hava Yolları (THY), deprem bölgelerine insani yardım malzemeleri ve arama kurtarma ekiplerinin ulaşması için AFAD koordinasyonunda operasyonlarını sürdürdü. Bölgede 1000 konutluk bir mahalle kuracaklarını açıklayan THY Yönetim Kurulu ve İcra Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ahmet Bolat, afetten etkilenen 1000 aileden birer kişiye THY ve iştirak şirketlerinde iş imkanı sunacaklarını söyledi.

Teknopark İstanbul Afet projeleri için Helpcube programı başlattı

Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından afet ve acil durumlara yönelik Helpcube isimli önleyici teknolojiler programı başlatan Teknopark İstanbul, savunma sanayii şirketleri ile birlikte depremzedeler için seferber oldu. Ar-Ge çalışmalarını Teknopark İstanbul bünyesinde yürüten ve afet bölgesine gönderilen sensör ve İHA'larla yüzlerce kişinin kurtarılmasında aktif rol oynayan Türk savunma şirketlerinin desteğiyle deprem bölgesinde 3 bin 600 kişilik konteyner kent kurdu.

Deprem bölgesinde bankacılık

Hayatın her alanında olduğu gibi bankacılık da depremin ardından sekteye uğradı. Depremin ardından, güvenlik sebebiyle temassız kredi/banka kartı kullanımını birkaç günlüğüne kısıtlayan bankacılık sektörü, bu süreçte hizmetlerin aksamaması için hızlı hareket etti. Bölgedeki metal ve tekstil, ticari kredilerde öne çıkan sektörlerdi. Bu bölgedeki nakdi kredilerin toplam kredilerdeki payı yaklaşık yüzde 9'du. Ülkedeki tasarruf mevduatlarının yüzde 6'sı, ticari ve diğer mevduatların ise yüzde 4,2'si deprem bölgesinde yaşayan tasarruf sahipleri ve şirketelere aitti. Türkiye Bankalar Birliği, bölgedeki bankacılık hizmetlerinin kesintisiz sürdürülmesi için 11 ilde faaliyet gösteren bankaların 16 Mart 2023 itibarıyla şube, ATM ve geçici hizmet birimlerinin sayısı hakkında kamuoyunu bilgilendirdi. Buna göre 911 şubeden 625'i, 4 bin 182 ATM'nin 3 bin 440'ı hizmet veriyor.

İstihdamı güçlendirmek için hızlı aksiyon

İş dünyası, aldığı hızlı aksiyonlar sayesinde, kriz yönetimine ve istihdama; ayrıca iş gücünün ve iş kaybının telafisine dair değerli katkılar sundu. Özel sektör; yerel yönetimler ve ulusal kamu kuruluşlarıyla iş birliğine giderek işin devamı için sürdürülebilir çalışmalar hayata geçirildi.

"Depremzede işsiz kalmasın"

Deprem bölgesindeki şirketler ve çalışanlarının daha hızlı normalleşmelerine katkı sağlamak amacıyla ST Endüstri Radyo ve Endüstri Forum iş birliğiyle "Depremzede İşsiz Kalmasın" projesi başlatıldı. Proje, hem işe alımlarda hem de ürün satın alımlarında depremden etkilenen bölgelerin tercih edilmesini amaçlıyor.

Belli bir süre depremden etkilenen illerdeki şirketler ve çalışanlara öncelik verilerek pozitif ayrımcılık yapılmasını hedefleyen proje, kendi ilinde ya da Türkiye'nin herhangi bir şehrinde iş arayanları ve depremden etkilenen bölgelerdeki iş yerlerini kapsıyor. Proje kapsamında; iş arayan depremzedeler, bu bölgelerden istihdam sağlamak isteyen şirketler, depremden etkilenen illerde ticari faaliyet sürdüren işletmeler ve depremzede firmalardan satın alma yapmak isteyen şirketler bir araya geliyor. Endüstri Forum üzerinden paylaşım yapabilmek için ücretsiz üye olarak yeni konu açılabiliyor. Paylaşım yapmak isteyenlerin hangi şehirde ne iş yaptığını, hangi ilde çalışmak istediğini ve iletişim bilgilerini eklemeleri yeterli oluyor. Proje, sadece depremden etkilenen 11 ilde yaşayan ve çalışan vatandaşları kapsıyor.

"İyilik için Teknoloji"

11 şehri etkileyen afet, şehircilik anlayışının değişmesi ve teknoloji gerekliliğini tekrar ortaya koydu. Güvenli ve etik yapı anlayışı, afet yönetiminde önleyici sistemler ve sürdürülebilir şehircilik için yeni bir kentleşme modeline ihtiyaç duyuluyor. Teknolojik yetenek geliştirme platformu GelecektekiSen, "TechForGood" yani "İyilik için Teknoloji" programıyla gençleri uzmanlaştıracak bir çalışmayı hayata geçiriyor. Bölgede yaşayan üniversite öğrencileri, akıllı şehirler geliştirecek yetenekler olarak yetişmeye hazırlanıyor.

Afet simülasyonları yapacaklar

Teknoloji, ihtiyaç duyulan yeni şehircilik anlayışının yapılandırılmasında kaldıraç olarak kullanılırken, kent toplulukları da akıllı şehircilik için yetkinlik bazında hazır hale gelecek. Özellikle afet yönetiminde önleyici önlemler geliştirilmesi adına Web 3.0 ve yeni nesil teknolojiler, akıllı şehirlerin yapılanması adına fırsatlar sunacak. Metaverse ortamı, şehir prototiplerinin kurularak afet simülasyonlarının yapılmasına alan tanırken, yapı inşaat kontrol mekanizmaları için şeffaf ve güvenilir takip ve uygulama araçları geliştirilmesi için blockchain tabanlı sistemler olmak üzere teknolojilerin yeni sürümleri kritik faydalar sağlayacak.

TechForGood Programı, öncelikli deprem bölgesindeki üniversitelerde okuyan ve bölge teknokentlerinde proje geliştiren üniversite öğrencileri başta olmak üzere istihdama hazırlanan üniversite öğrencilerinin, deprem bölgesinin yeniden yapılanması için akıllı sistemler üretme potansiyeli olan teknolojik yeteneklere dönüşmesi amacıyla tasarlandı.

Bölgedeki hazır giyim üreticilerine fuar desteği

Fuarcılık sektörü firması CNR, deprem bölgesinde istihdama ve ihracata ara vermemek için 10 ilin üreticilerine 29 Mart – 1 Nisan tarihleri arasında ANFAŞ – Antalya Fuar ve Kongre Merkezi'nde düzenlenen CNR Fashion Show Antalya – Hazır Giyim ve Moda Fuarı'na "ücretsiz katılım desteği" sağladı. Başta hazır giyim, kürk-deri konfeksiyon, saraciye ve moda sektörlerinin olduğu, bölgede faaliyet gösteren tüm üreticiler CNR fuarlarına ücretsiz katılacak. CNR'ın depremzede firmalar için hayata geçirdiği bu kampanya yıl sonuna kadar düzenleyeceği tüm fuarlar için geçerli olacak.

Türk Telekom'dan 11 ilde istihdamda öncelik çalışması

Türk Telekom'un www.turktelekomkariyer.com.tr de yayımlanan ilanında, dayanışmanın gücünün daha fazla hissedildiği bu dönemde, farklı rol ve sorumluluklar için istihdam imkânı sağlanacağı açıklandı. Şirket tarafından, istihdamda öncelikli adaylar, telekom sektöründe deneyimli veya bu alanda çalışmaya istekli, ikametgahı depremden etkilenen illerden birinde olan ya da deprem nedeniyle ikametgahı değişmiş, kendisi, birinci derece yakınları, evi veya işi depremden etkilenmiş kişiler olarak belirlendi.

İstihdam kapsamında başvuracak adaylar için hem tam zamanlı iş hem de staj imkânı sağlanacak. Başvurular www.turktelekomkariyer.com.tr adresi ziyaret edilerek, satış, pazarlama, insan kaynakları, finans, destek hizmetleri ve teknoloji fonksiyonlarında farklı kademelerdeki pozisyonlar ve tekniker pozisyonu için gerçekleştirilebilecek. Öte yandan ilanda, depremden etkilenen illerden birinde ikametgahı olan adaylar için yerinde çalışma, deprem nedeniyle ikametgahı değişmiş adaylar için İstanbul ve Ankara lokasyonlarında hibrit çalışma, stajyer pozisyonları için uzaktan çalışma olmak üzere farklı çalışma modelleri de sunulacak.

"Sıfırdan başlayalım"

Dijital taşımacılık platformu Diginak, depremden etkilenen bölgelerde çalışan ve deprem dolayısı ile yaşadıkları şehri terk etmek zorunda kalan lojistik profesyonellerine destek olmak üzere "Sıfırdan Başlayalım" adı verilen sosyal sorumluluk projesini hayata geçirdi. Sürdürebilirlik anlayışı çerçevesinde depremzedelerin yaralarını sarmayı hedefleyen Diginak, işini kaybeden lojistik sektörü profesyonellerine "Pro-Forwarder Eğitim Programı ile Kendi lojistik işinin sahibi ol" çağrısında bulunuyor. Diginak CEO'su Oğuzhan Karaca Pro-Forwarder Eğitim Programı'nı şöyle anlattı:

Diginak CEO'su OĞUZHAN KARACA

"Pro-Forwarder eğitim programı yurt içi karayolu taşımacılık işinde başarılı bir forwarder işletmesine sahip olmak için gereken teorik ve pratik bilginin sunulduğu bir iş ve meslek edindirme eğitim programıdır. Eğitim programımız öncelikle deprem bölgesinde evleri zarar görmüş, mevcut çalışma düzeni bozulmuş Lojistik Profesyonelleri için hayata geçirildi. En az 3 yıl Lojistik firmalarda Satış ve/veya Araç tedarik departmanlarında profesyonel olarak çalışan ve kendi işini kurmak isteyen profesyoneller için tasarlandı. Eğitim programına katılan lojistik profesyonelleri eğitim programı ve mentorluğunun ardından kendi şahıs şirketlerini açarak, yurt içi kara yolu taşımacılığı işinde 'yük sahibi' ile doğru 'taşımacıyı' buluşturarak, taşımayı yönetir ve bu hizmetten ticari gelir elde eder hale getirmek istiyoruz. Eğitime katılmak isteyen adaylar başvurularını pro-forwarder@diginak.com mail adresine yapabilirler."

Depremzedelere e-ticaret alanında eğitim ve istihdam olanağı

15 binden fazla e-ticaret sitesine altyapı hizmetleri sunan Ticimax E-ticaret Sistemleri, depremzedeler için "Deprem seferberliği istihdam desteği ve e-ticaret eğitim programı" başlattı. Binlerce e-ticaret sitesinin istihdam olanakları, e-ticaret sektöründe yer almak isteyen depremzedelerle buluşturulacak.

E-ticaret sektörüne giriş yapmak isteyen ve bu konuda bilgi sahibi olmayan depremzedeler için Ticimax Akademi bünyesinde online e-ticaret eğitim programı başlatan Ticimax, eğitimi tamamlayanlara katılım belgesi vererek, istihdam desteği sunacak.

Çağrı merkezi alanında 10 bin yeni istihdam

Çağrı Merkezleri Derneği de depremzedelerin istihdamına yönelik harekete geçen meslek örgütlerinden biri oldu. Dernek üyeleri, deprem bölgesinde olan veya bölgeden göç eden depremzedelerin istihdamına öncelik tanıyarak 10 bin depremzedeyi istihdam etmeyi hedefliyor.

ÇAĞRI MERKEZLERİ DERNEĞİ
CALL CENTERS ASSOCIATION

İK danışmanlık şirketleri, işin devamlılığı için önemli görevler üstleniyor

Kariyer.net

Kariyer.net, depremin bölgedeki çalışma hayatında ve istihdamda açtığı yaraları sarabilmek için harekete geçen platformlardan biri oldu. Platform, depremden etkilenen çalışanlara, bölgedeki işletme ve kurumlara destek olmak üzere Deprem İstihdam Seferberliği projesini duyurdu. Proje kapsamında Kariyer.net, depremzedeleri, onlara istihdam sağlamak isteyen kurumlarla buluşturuyor. https://www.kariyer.net/is-ilani/kariyer-net-afet-yardim-deprem-seferberligi-genel-basvuru-3382679

"Teknolojide İstihdam Seferberliği"

Kariyer.net ayrıca, teknoloji yeteneği platformu Techcareer.net liderliğinde teknoloji alanında çalışan, yazılım kariyerinin başında olan ya da bu alanda kariyer yapmış yetenekleri ve depremden etkilenen yurttaşları yeni olanaklarla buluşturmayı hedefliyor. Bu kapsamda, Kariyer.net, depremden etkilenen teknoloji yeteneklerini desteklemek için bootcamp'ler açarak ücretsiz teknoloji eğitimleri veriyor. "Teknolojide İstihdam Seferberliği" sloganıyla başlatılan bu eğitimlerde gönüllü eğitmen olmak da mümkün. Gönüllü eğitmenlik için başvuru linki: https://kariyer.typeform.com/gonullu-egitmen?typeform-source=tr.techcareer.net

Secretcv

Secretcv depremden etkilenen çalışanların istihdama katılması için hareket geçti. Şirket, depremden etkilenen kişiler ile istihdama katkı sağlamak isteyen firmaları buluşturan bir sistem oluşturdu. Şirket, Deprem Öncelikli İstihdam Seferberliği kapsamında İstihdam Havuzu adı altında depremden etkilenen ve iş arayan kullanıcıların CV'lerini özel bir havuzda topluyor. Depremden etkilenenleri öncelikli olarak işe almak isteyen firmalar, özellik kapsamında ihtiyaç duyulan pozisyona göre arama yapabiliyor. Firmalar ilanı yayınlarken, sadece depremden etkilenenleri işe alacağını belirtebiliyor. https://www.secretcv.com/deprem-istihdam-seferberligi

eleman.net

Deprem bölgesindeki KOBİ'lerin desteklenmesi ve işsiz kalan vatandaşların iş bulmalarını sağlamak amacıyla Depremzede İstihdam Platformu'nu hayata geçirdi. https://www.eleman.net/elver.php

Gi Group

Uluslararası insan kaynakları danışmanlık şirketi Gi Group da istihdamın yeniden inşası için çalışma yapan kuruluşlardan biri. Şirket, Deprem İstihdam Seferberliği projesi kapsamında; Kahramanmaraş merkezli depremden etkilenen depremzedeleri, istihdam imkanı sağlamak isteyen kurumlarla buluşturacağını açıkladı. Gi Group Holding'in çatısı altında faaliyet gösteren, 58'den fazla ülkede 31 ofis, 650 şube ve 5 binden fazla çalışanı bulunan Gi Group, uzmanlık ve deneyimlerini depremzedeler ve onlara iş imkânı sağlayabilecek iş ortaklarına bedelsiz ve gönüllü olarak sunacaklarını bildirdi.

Depremden etkilenen vatandaşlar, web adresinde yer alan "Adaylar" seçeneği başlığına tıklayarak depremzede genel başvuru ilan sayfası üzerinden özgeçmişlerini paylaşabilecekler. İstihdam desteği sağlamak isteyen kurumlar ise aynı alanda yer alan "İşverenler" bölümünden taleplerini Gi Group danışmanlarına iletebilecekler. Başvuru için https://tr.gigroup.com/deprem-istihdam-seferberligi/

Yeni bir iş

Yeni Bir İş, bölgede veya bölge dışında iş arayacak depremzede vatandaşlarımız için bölgede, bölge civar illerinde veya yerleştikleri illerde öncelikli istihdam ihtiyacı alarmı oluşturdu. Depremzede vatandaşların özgeçmişleri ile ekiplerinde bu vatandaşlara yer açan işverenleri bir araya getireceği proje için işverenlerin ilanlarını bekliyorlar. https://isyasami.yenibiris.com/yenibiris-deprem-sonrasi-istihdam-calismalarina-basladik/

Yerel yönetimler, çeviklik sergiledi

Uçtan uca, Türkiye'nin tüm il ve ilçe belediyeleri, depremin ilk gününden itibaren, erzak, giysi, yiyecek, iş makinesi, çadır, battaniye, sıcak yemek vb. destekler sunarak çeviklik sergiledi. Kriz yönetimine ve toplumsal dayanışmaya katkı sunan belediyelerin istihdama yönelik destekleri de sürüyor.

Ankara Büyükşehir Belediyesi

Hatay Havaalanı'nda, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve İGA (İstanbul International Airport) iş birliğiyle yürütülen onarım çalışmalarına katkıda bulunan Ankara Büyükşehir Belediyesi (ABB), sahaya yönlendirdiği iş makineleri sayesinde pistteki enkazın kaldırılmasını sağladı. ABB ayrıca, depremlerden etkilenen 4 bin 500 afetzedeyi, bünyesindeki sosyal konutlar ve misafirhanelerde ağırlıyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi

Depremin ilk gününden itibaren erzak, giysi, yiyecek ve maddi yardımın yanı sıra arama-kurtarma ekibi, iş makinesi operatörü vb. iş gücü desteğiyle sürece katılan İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), bölgeye deniz ulaşımı yoluyla iş makinelerinin gönderilmesini de sağladı. Bu sayede İBB, arama-kurtarma ve enkaz kaldırma çalışmalarına önemli katkılar sundu.

Bursa Büyükşehir Belediyesi

Bursa Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı, Hayat Boyu Öğrenme Şube Müdürlüğü'ne bağlı BUSMEK'te ücretsiz YKS hazırlık kursları başlattı. Üniversite sınavına hazırlanan lise mezunu depremzede gençler, BUSMEK Sınava Hazırlık Merkezlerindeki eğitimlerden ücretsiz olarak yararlanabiliyor.

İzmir Büyükşehir Belediyesi

Deprem felaketinin ardından hızla organize olan İzmir Büyükşehir Belediyesi, dört günde 121 tır, 82 kamyon, 3 uçak ve 2 gemiyi deprem bölgesine sevk etti. "Umut Hareketi" ile "Bir Kira Bir Yuva" kampanyalarını başlatan İzmir Büyükşehir Belediyesi bu sayede 41 milyon TL'yi aşkın bağış topladı.

İnegöl Belediyesi

İnegöl Belediyesi İstihdam Merkezi, deprem bölgelerinden şehre gelen depremzedelerin istihdamı için de bir seferberlik başlatıldığını duyurarak işverenlere çağrıda bulundu. https://www.inegol.bel.tr/

Keçiören Belediyesi

Keçiören Belediyesi, deprem bölgelerinden Ankara'ya gelen ve iş arayan depremzede vatandaşlara talep etmeleri durumunda istihdam platformu "Kariyer Ofisi" üzerinden öncelik ve kolaylık tanınacağını duyurdu. https://www.kecioren.bel.tr/

YİĞİT OĞUZ DUMAN
İBB İK'dan Sorumlu Danışman

"EKİBİN BİLGİSİ, DENEYİMİ VE GÜCÜ, KURUMU ÇEVİK KILIYOR"

"Deprem sonrasındaki desteklerimizi güçlü liderlik ve stratejik planlama becerimiz sayesinde çeviklikle yönettik."

İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak deprem anından hemen sonra İBB AKOM'da bir araya gelen Deprem Koordinasyon Kurulu ile tüm İBB kaynakları ve sağlanabilecek destekler konusunda bir planlama yapıldı. Bu kapsamda deprem sonrası yönetim şeklimizi üç aşamalı bir iş planına oturttuk:

• İlk Hafta - Acil kurtarma, acil yardım ve barınma desteği
• İlk Ay - Barınma, sağlık, kent temizliği, yardım lojistiği ve kent kritik yaşam altyapılarının etüd ve onarımı
• İlk Yıl - Toplum sağlığı, psikolojik destek, uzun dönemli barınma çözümleri, kentsel planlama ve demografik yapının korunması konusunda sosyal politikalar

İlk gün, ilçeler arası iş birliği sağlandı

Bu doğrultuda ilk sabah hızlıca acil kurtarma ve yardım ekiplerimizi yola çıkarttık. İlk gün sonunda bölgeye sevk edilmiş acil kurtarma personel sayımızı 1300'dü. Aynı zamanda İstanbul'un 39 ilçe yönetimiyle güçlü bir iş birliği modeli tanımladık. Bölgeye araç ve teçhizat sevkiyatımızı da hızlıca başlattık. İstanbulluları da bölge için bir yardım kampanyasında buluşturduk ve kurduğumuz iki ana lojistik üssünde gelen yardımların düzenlenmesi, kolilenmesi ve tırlar vasıtasıyla bölgeye transferine başladık.

10 günde üç lojistik merkez kurduk

10 gün içerisinde Hatay bölgesinde üç lojistik merkez kurduk ve devreye aldık. Bu üslerde çadırkent, aşevi ve acil sağlık hizmetlerini vermeye başladık. Arama-kurtarma faaliyetlerimizde 600'ün üzerinde vatandaşımızı enkazdan sağ çıkarabildik. Bir yandan da kentin temizlik, sağlık, su, kanalizasyon ve doğalgaz altyapıları ile ilgili Hatay Büyükşehir Belediyesi'ne destek olmaya başladık.

21 Şubat 2023 itibarıyla 2 bine yakın çadır kapasitesiyle bölge halkına barınma desteği sağlarken ilçe belediyelerimizle birlikte yaklaşık günlük 100 bin öğün yemek kapasiteli 33 aşevi işletiyoruz. Hatay haricinde deprem yaşamış diğer illere de yardım malzemesi ulaştırıyoruz. Gerek yurt içi gerekse yurt dışından 30 bine yakın bağışçıdan milyonlarca adet bağış lojistik merkezlerimize ulaştı. Herkese minnettarız. 46 noktada kurduğumuz wi-fi altyapısı ile internet hizmetini sağlarken, veteriner hekimlerimiz de sokak ve evcil hayvanların sağlığıyla ilgileniyor. İskenderun limanında konuşlandırdığımız bir feribotumuzda 600 kişiye barınma imkânı sağlarken bugüne kadar 500'ün üzerinde vatandaşımıza da sağlık hizmeti verdik.

Özetle Hatay bölgesi başta olmak üzere tüm deprem bölgesi için İBB olarak var gücümüzle gerek kendi kaynaklarımızı gerekse de tüm İstanbul ve çevre illerimizin il ve ilçe yönetimlerinin katkılarıyla oluşturduğumuz büyük insan, makine ve malzeme kaynağını koordine ediyor, vatandaşımızın yanında olmaya gayret gösteriyoruz.

Ekibimiz, bilgi ve deneyim gücü sayesinde hızlıca aktive oldu

İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve bağlı kuruluşlarıyla çok hızlı ve etkin çözümler üretebilmeyi güçlü bir liderlik modeli ve stratejik planlama becerimize borçluyuz. Depremin ardından İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu liderliğinde bir araya gelen Koordinasyon Kurulu'nda; insan, makine ve malzeme kaynaklarının en etkin şekilde organize edilmesini sağlayacak ve bölgede hızlıca aktive edebilecek bir bilgi ve deneyim gücü vardı. Bugüne kadar 4 binin üzerinde çalışanımız sahada görev aldılar. Halen Hatay bölgesinde 2 binin üzerinde çalışanımız hizmet vermeye devam ediyor.

İBB İstihdam Ofisleri, depremzedelerin iş bulmasına destek olacak

İBB olarak bu konuda yerelde çözüm üretmek, iş gücü potansiyeliyle iş imkanlarını hızlıca bölgede buluşturabilmek adına bir inisiyatif alacağız. İstanbul'da sayısı 20'yi geçen ve bugüne kadar 100 bine yakın insanın iş bulmasına destek olan Bölgesel İstihdam Ofisleri'nin bir bürosunu Hatay'da açacağız. Böylelikle, "İlk Yıl" iş planlarımız içerisinde olan toplum psikolojisinin iyileştirilmesi sürecine önemli bir katkı sunacağımıza inanıyoruz.

Uluslararası örgütler ve ulusal STK'lar harekete geçti

ILO ile ÇSGB, yoğun mesai yürüttü

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından bölgeye 2 milyon dolarlık yardım yapıldı.

ILO Türkiye Ofisi depremin ilk günlerinden itibaren, mevcut proje kaynaklarının hızlı bir şekilde depremzedelere yardım amaçlı kullanılabilmesi için, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) ve bağışçılarla yoğun bir mesai yürüttü. Bu kapsamda, Alman Kalkınma Bankası (KfW) ve Avrupa Birliği (AB) tarafından finanse edilen iki proje aracılığıyla ILO, Türkiye'de yaşanan ve büyük yıkıma sebep olan depremlerin ardından bölgeye 2 milyon dolar değerinde acil yardım yaptı. İlk etapta 2 bin 500 giysi seti, 8 bin 250 hijyen kolisi, 2 bin sıcak yemek ve gıda kolisi, 240 duş ve WC kabini, 1650 kışlık çadır, 3960 uyku tulumu ve 2860 yastık dağıtımı yapıldı. Bölgede ayrıca çocuklar için kurulan oyun alanında psikososyal destek de sağlanıyor.

Bunun yanı sıra, İŞKUR'un hizmet birimleri olarak faaliyet gösterecek konteynerlerin temini ve İŞKUR'un depremzedelere yönelik uygulamaya koyduğu toplum yararına çalışma programından yararlananların sayısının artırılması için çalışmalar devam ediyor.

ILO, veri toplama ile iş gücü piyasası odaklı ihtiyaç tespitlerinin hızlı bir şekilde tamamlanmasını takiben, depremin etkilerinin azaltılması ve hızlı bir toparlanma için kapsamlı bir program hazırlayacak.

ILO bu çalışmalarını Birleşmiş Milletler (BM) insanı yardım koordinasyon yapısı içerisinde, Türk makamlarıyla irtibat halinde yürüyor. ILO ayrıca depremlerin ardından ortaya çıkan insani ihtiyaçların karşılanmasına destek amacıyla BM tarafından 16 Şubat 2023'te yayımlanan Acil Yardım Çağrısı (Flash Appeal Türkiye) kapsamında da istihdam-yoğun altyapı yatırımları ve enkaz kaldırma çalışmaları için 10,5 milyon dolarlık destek çağrısında bulundu.

"İSTİHDAMI YENİDEN CANLANDIRMAK İÇİN ÖNCELİKLE BARINMA SORUNU ÇÖZÜLMELİ"

"Kamu istihdam hizmetlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi için kamu çalışanlarının da barınma sorunları giderilmeli ve uygun çalışma koşulları sağlanmalı."

İş gücü piyasası aktörlerinin, örneğin İŞKUR'un gerek binalarının yıkılması veya hasar alması, gerekse de çalışanlarının hayatını kaybetmesi ve bölge dışına çıkması nedeniyle olumsuz etkilendiklerini görüyoruz. Oysa ki, kamu istihdam hizmetlerinin etkin bir şekilde verilmesi bu dönemde hızlı bir şekilde istihdamın yeniden canlandırılması için son derece önemli.

İstihdamın canlanması için öncelikle deprem bölgesi dışına çıkanların geri dönebileceği kaliteli barınma alanlarının yapılması, dönüşü teşvik edecek aktif ve pasif istihdam tedbirlerinin hayata geçirilmesi, bunların yanı sıra işletmelerin yeniden açılabilmesi için teşviklerin verilmesi ve hizmet ve üretim yapılabilecek alternatif yerlerin hazırlanması gerekiyor. Diğer yandan, kamu hizmetlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi için kamu çalışanlarının da barınma sorunları giderilmeli ve uygun çalışma koşulları sağlanmalı.

NUMAN ÖZCAN
Uluslararası Çalışma Örgütü ILO Nepal Ofisi Direktörü

İSG ve çocuk işçiliği riski

Bölgedeki yüksek asbest hacmi nedeniyle iş sağlığı ve güvenliği (İSG) risklerinin arttığını görüyoruz. Deprem sonrası enkaz kaldırma döneminde işçiler, asbeste ve tehlikeli kimyasallara veya gazlara maruz kalma, düşen molozlardan kaynaklanan yaralanmalar, elektrik tehlikeleri ve ergonomik riskler dahil olmak üzere önemli İSG riskleriyle karşı karşıya kalıyor. Ebeveynlerin çalışamayacak durumda olması ve okulların kapalı olması nedeniyle, önümüzdeki dönemde çocuk işçiliğinin artma riski de söz konusu.

UNDP, “Sürdürülebilir toparlanma yol haritası”nı çizdi

UNDP, geçim kaynakları, kamu hizmetleri ve kültürel mirasın restore edilmesini hedefleyen 31 proje için 550 milyon ABD Doları tutarında fon çağrısı yaptı.

“Sürdürülebilir toparlanma için yol haritası”nı ortaya koyan Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), uluslararası bağışçılara, Şubat depremlerinin yarattığı yıkımın ardından yeniden inşa çabalarında Türk Hükümeti ve halkına yardım etme fırsatını sundu. UNDP’nin çağrısı, 20 Mart 2023’te Brüksel’de toplanan ve Türkiye’de deprem yanıtını desteklemek için 6,5 milyar ABD Doları’nın taahhüt edildiği uluslararası bağışçılar konferansının hemen ardından geldi.

Konferansta UNDP, BM, AB ve Dünya Bankası’nın desteğiyle Türk Hükümeti tarafından yapılan, afetin mali etkisini analiz eden “Türkiye Deprem Toparlanma ve Yeniden İmar Değerlendirmesi (TERRA)” raporundaki bulgular da sunuldu. Raporda, depremlerin yarattığı hasar ve zarar toplamı 103,6 milyar ABD Doları olarak tahmin ediliyor.

UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi Louisa Vinton, “Yıkım eşi benzeri görülmemiş boyutlarda. Bu nedenle, küresel bağışçılardan da eşit derecede eşi benzeri görülmemiş taahhütler bekliyoruz” dedi.

UNDP, TERRA raporunun bulgularına dayanarak, kurum olarak Türkiye’de uygulamayı teklif ettiği toparlanma ve yeniden inşa çabalarının bir parçası olarak finansman aradığı 31 “daha iyi yeniden inşa” projesinden oluşan bir öneri hazırladı. Projeler, konutlar ve altyapının fiziksel olarak yeniden inşasının yanı sıra, geçim kaynakları ve sosyal hizmetlerin de canlandırılmasını hedefliyor.

“Yeniden inşa salt tuğla ve harç değildir, yaşamları ve geçim olanaklarını da içerir” diyen Vinton şunları söyledi: “İnsanların normal yaşama geçebilmeleri için düzenli gelir getiren güvenli istihdama; sağlık hizmetleri ve eğitim gibi kamu hizmetlerine; alışveriş, dinlenme ve sosyalleşme olanaklarına da ihtiyacı var.”

Bağışçıların değerlendirmesine sunulması hedeflenen UNDP girişimlerinin arasında ayrıca, yerel kimlik ve turizm alanında toparlanmanın temelini oluşturan kültürel mirasın korunması, enkazın güvenli biçimde kaldırılması ve yönetilmesi ve malzemelerin geri dönüştürülerek yeniden inşa başladığında yeniden kullanılmasına yönelik projeler de bulunuyor.

UNDP’nin proje önerilerine ulaşmak için: https://www.undp.org/turkiye/publications/recovery-and-reconstruction-after-2023-earthquakes-turkiye-undp-project-catalogue

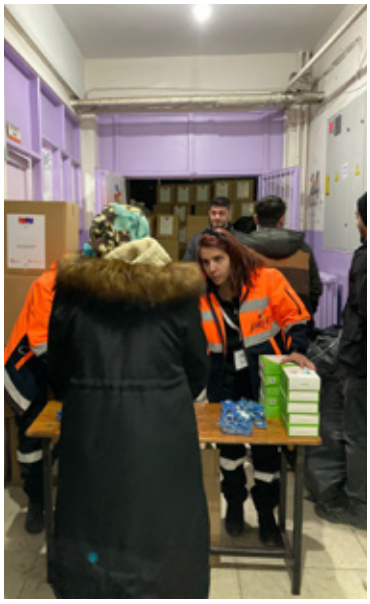

STK'lardan burs olanakları

Dernekler, vakıflar, meslek örgütleri ve pek çok platform, depremden zarar gören öğrencilerin eğitim hayatlarına devam edebilmeleri için destek sağlayacaklarını duyurdular. Sağlanan burslardan bazıları şöyle:

• Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD), Alanya Kır Çiçekleri Kız Öğrenci Yurdu'na 80 afetzedeyi yerleştirdi. Çocukların eğitime devam etmeleri için dershane, anaokulu ve etüt olanakları sağladı. ÇYDD'nin "Anadolu'da Bir Kızım Var" ve "Bir Işık Da Siz Yakın" izinli burs projelerinde, bölge öğrencileri için 2 bin yeni burs kontenjanı açıldı.

• Ahbap Derneği, depremde ebeveyn kaybı yaşayan üniversite öğrencisi tüm gençlere bir yıl süreyle aylık 5 bin TL burs vereceğini açıkladı.

• İBB İstanbul Vakfı, ailesi depremden etkilenen, İstanbul'a yerleşen 300 öğrenciye burs sağlayacak.

• Kadın Hekimler Eğitime Destek Vakfı (KAHEV), depremden etkilenen ve desteğe ihtiyacı olan üniversite öğrencilerine 2023 - 2024 eğitim öğretim yılı sonuna kadar burs verecek.

• TÜBİTAK; "Birlikte Çalışıp Birlikte Başaracağız Burs Programı" kapsamında; lisans öğrencilerine en fazla 6 ay, yüksek lisans (tezli) öğrencilerine en fazla 12 ay, doktora öğrencilerine en fazla 24 ay ve doktora sonrası araştırmacılara en fazla 12 ay süreyle burs sağlayacağını duyurdu.

• Türkiye İnsan Kaynakları Eğitim ve Sağlık Vakfı (TİKAV), depremzede 1000 üniversite öğrencisine mezun olana kadar öğrenim bursu verecek.

Kadınlar ve çocuklar "afetlerde" de dezavantajlı

BM verilerine göre, afetlerde kadın ve çocukların hayatını kaybetme ihtimali erkeklerden 14 kat daha fazla. Ipsos Türkiye tarafından yapılan "Krize Karşı Güçlü Durmak: Afet Zamanlarında Kadınların Deneyimi" araştırmasının sonuçlarına göre zor zamanlarda kadınlar; birincil olarak fiziksel koşullardan, ikincil olarak da sosyal ve ekonomik nedenlerden dolayı afetlerden daha fazla etkileniyor. Ayrıca kadınlardan beklenen sosyal normlara uyma zorunluluğu, afet dönemlerinde kadınların daha olumsuz etkilenmesine neden oluyor. Araştırmaya göre toplumun yüzde 58'i afet gibi kaos dönemlerinde kadınlara eşit davranılmadığını söylüyor.

Deprem sonrasında çadırlarda ya da dışarıda hayatta kalmaya çalışan kadınlar için en önemli sorunların başında "hijyen" geliyor. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'na göre 25 bin kadının önümüzdeki ay doğum yapması bekleniyor. Enfeksiyon riski doğum yapacak kadınlar için çok daha büyük.

Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Hakları Platformu (CİSÜ) bölgeden gelen veriler ışığında yetersiz hijyene bağlı olarak kadın ve çocukları etkisi altına alabilecek enfeksiyon risklerinin her geçen gün arttığını bildirdi.

"Kadınlar aşırı kalabalık barınaklarda yaşıyor"

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanvekili, CHP İstanbul Milletvekili Sezgin Tanrıkulu'nun hazırladığı "Türkiye'de Kadın Hakları İhlalleri Raporu"na göre depremden 226 bin hamile kadın etkilendi. Kadın doğum hastaneleri ve çok sayıda birinci basamak sağlık kuruluşları da dahil 11 ilde 15 hastane, afet sebebiyle zarar gördü. Deprem bölgesindeki tüm kadın ve çocuklar travmatize oldu ve önemli bir kısmı psikososyal desteğe ihtiyaç duyuyor. Aynı rapora göre, kadınlar aşırı kalabalık barınaklarda, kendilerinin ve çocuklarının güvenliğinden kaygı duyarak yaşıyor.

"Eğitimin aksaması en önemli sorun"

TÜSİAD'ın 20 Mart 2023'te düzenlediği "İkinci Yüzyılında Cumhuriyetin Hedeflerini Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ile Yakalamak" konferansında konuşan Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı Güler Sabancı, eğitimin aksamasının bölgedeki en önemli sorunların başında geldiğini belirtti.

"Okul nakilleri nedeniyle ebeveynler işsiz kaldı"

Aynı konferansta konuşan Birleşmiş Milletler (BM) Kadın Birimi Türkiye Ülke Direktör Yardımcısı Zeliha Ünaldı, depremzede kadınların ihtiyaçlarının farklılaştığını, kadınların güvenlik ve mahremiyet gibi öncelikli ihtiyaçları olduğunu söyledi. Bölgede eğitim gören yaklaşık 130 bin

çocuğun başka okullara nakil olduğunu ve okul nakliyle beraber ebeveynlerin işsiz kaldığını belirten Ünaldı, "Tarım, bölgedeki kadınlar için önemli bir gelir kaynağı. Bu alanın kadın istihdamı için desteklenmesi gerekiyor" dedi.

"İhtiyaçları giderirken, toplumsal cinsiyet odaklı olmalı"

Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) Başkanı Emine Erdem ise konferansta şunları söyledi: "Temel ihtiyaçlar giderilmeden istihdam yaratılamaz. Kadınlar hijyen sorununu dahi ifade edemiyor, kadın gönüllü sayısı eksik. Bu ihtiyaçları gidermeden girişimciliği hayata geçirmek zor. İhtiyaçlar giderilirken toplumsal cinsiyet odaklı ilerlemekte fayda var." Erdem, ayrıca deprem bölgesindeki genç kadınlara sekiz hafta boyunca iş arama ve mentorluk desteği sunacaklarını, uzaktan çalışmayı etkin kılacak alanlar kuracaklarını ve kadın girişimcilere eğitim vereceklerini de açıkladı. Erdem, BM Kadın Birimi ile yaptıkları araştırmanın verilerini de sundu:

Deprem bölgesinde KAGİDER üyesi kadın girişimcilerin güncel durumu

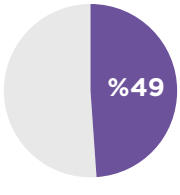

%49 Stoklu malı var ancak satamıyor.

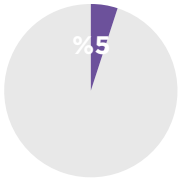

%5 Firmalarını taşımak zorunda kaldı.

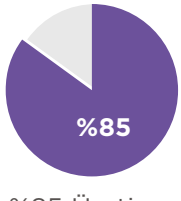

%85 Üretime ara verdi.

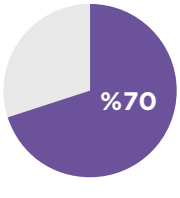

%70 Bakım yükümlülüğü arttı.

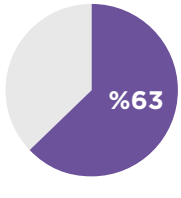

%63 Öncelikleri çocuk ve yaşlı bakımı olarak değişti.

PERYÖN'den afet sonrası yerinde istihdam için yol haritası

PERYÖN, afet sonrası bölgedeki iş gücünü korumak, bölgede üretimin devamlılığını ve yerinde istihdamı sağlamak üzere atılması gereken adımlara ilişkin önerilerini açıkladı.

6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş'ta gerçekleşen afetin ekonomi ve istihdam piyasası üzerinde yarattığı etkinin boyutları çok büyük. 2021 yılı verilerine göre, bölgede bulunan 11 ili kapsayan afet bölgesinde 2,3 milyonu kayıtlı, 1,5 milyonu kayıtsız olmak üzere istihdamda bulunan toplam 3,8 milyon çalışan bu felaketten doğrudan etkilendi. PERYÖN Afet Sonrası Çalışma Grubu, afetin yarattığı bu etkileri, düzenlediği çalıştayda masaya yatırdı. Alanında uzman isimlerden oluşan danışma kurulu üyelerinin katılımıyla gerçekleşen çalıştayın ardından PERYÖN, iş gücünün korunması ve yerinde istihdam için 12 adımdan oluşan yol haritasını kamuoyuyla paylaştı.

Çalıştayın çıktılarına göre öncelikle nüfusun afet bölgesinden göç etmemesini, göç edenlerin geriye dönüşünü, bölgede depremden etkilenen iş yerlerinin üretime tekrar başlamasını, üretimin sürekli kılınmasını ve istihdamın devamlılığını kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları olarak iş birliği içinde sağlanması gerekiyor.

Geri dönüşü teşvik edecek güven duygusu oluşturulmalı

Rehabilitasyon sürecinde bölge insanının normal hayata dönebilmesi için gerekli psikolojik desteğin sağlanması, şehirlerin yeniden inşa ve ihya sürecinin tarihi, kültürel ve sosyal doku göz önüne alınarak yürütülmesi, bölgede yeni yapıların depreme dayanıklı ve esnekliğinin yüksek olmasına dikkat edilerek yapılması, bölge insanında geri dönüşü teşvik edecek güven duygusunun oluşturulması ve önümüzdeki eylül ayında bölgedeki okulların eğitime başlayabilmesi için gerekli hazırlıkların yapılması, bölgedeki barınma ihtiyacının yanı sıra hayatın normale dönmesi için alınması gereken en önemli aksiyonlar olarak sıralanıyor.

Göç edenlerin adaptasyonunu destekleyecek sosyal programlar gerekli

Bölgedeki iş gücünü koruyacak, göç eden çalışanların geri dönüşünü sağlayacak adımlar atılması, nitelikli istihdamın desteklenmesi için uzaktan çalışma yönteminin yaygınlaştırılması gerekiyor. Öte yandan bölgeden göç edenlerin yaşadıkları travmayı aşmalarını sağlamak ve göç ettikleri yerlere adaptasyonunu desteklemek üzere sosyal programlar oluşturulması gerekiyor.

İŞ GÜCÜNÜN KORUNMASI VE ÖNCELİKLİ YERİNDE İSTİHDAM İÇİN ATILMASI GEREKEN 12 ACİL ADIM

1. İşverenlerin depremden etkilenmiş çalışanlar ve vatandaşları desteklemek için yaptığı maddi yardımların vergi ve sigorta ödemelerinden muaf tutulması,

2. Bölgede faaliyet yürüten işverenlerin ödenmemiş idari para cezalarının affedilmesi veya ertelenmesi

3. Kamu tarafından afet bölgesinde yerinde istihdamı destekleyecek teşvik programları yürütülmesi

4. Deprem bölgesinde çalışanların ücretleri üzerinden sigorta primi ve gelir vergisi alınmaması, böylece bölgede çalışmanın cazip hale getirilmesi

5. İş gücüne ihtiyaç duyulan afet bölgelerinde özel istihdam bürolarının bölgede faaliyet göstermesinin kolaylaştırılması ve bu büroların bölgeye ilişkin faaliyetlerde gelir vergisinden muaf tutularak teşvik edilmesi, yasada belirtilen bazı mükellefiyetlerin (özellikle geçici iş ilişkisine yönelik) bu bölgelere özel, belirli bir süre için esnetilmesi

6. Depremden etkilenmiş çalışanların işe devamlılığının sağlanması için psikolojik destekler verilmesi

7. Türkiye'deki tüm işletmelerin olası büyüme ve yatırım planlarında afet bölgelerine yatırım yapmalarının teşvik edilmesi, yapılacak yatırımlarda bölge insanının istihdamına öncelik verilmesi

8. İş gücü kaybı yaşayan işletmelerin nitelikli işgücü taleplerinin mesleki eğitim kursları düzenlenmesi yoluyla karşılanması

9. Bölgede inşaatlar başladığında doğacak teknik eleman ihtiyacını yerelde karşılamak üzere ilgili alanlarda teknik ve mesleki eğitimlerin verilmesi, bu çalışmalar için öncelikle bölgedeki işgücünden faydalanılması

10. Engellilerin istihdamını teşvik etmek üzere engelli bireylerin çalıştığı süre boyunca SGK prim oranlarının azaltılması. Sosyal yardımların asgari ücrete oranının çalışmanın devamlılığını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi

11. Bölgede faaliyet gösteren işletmelerin ücret ödeme aczine düşmeleri durumunda iflas vb. şartlar aranmaksızın işçi ücretlerinin ücret garanti fonundan ödenmesine ilişkin yine bölge ve süre ile kısıtlı düzenleme yapılması

12. Afet sonrası krizlerden en çok etkilenen kadınların istihdamını desteklemek için çocuk, yaşlı ve engelli bakım hizmetlerinin sağlanması, kadınların işgücüne katılımının mesleki eğitim ve beceri geliştirme kursları ile desteklenmesi, yanı sıra kamunun ve özel sektörün satın alımlarda bölgedeki kadın girişimciye ve kadın kooperatiflerine öncelik vermesi

sodexo

Çalışanlarına değer veren şirketlerin her an yanında

Sodexo'nun dijital çözümleriyle, çalışanlarınıza diledikleri yan hakları sunarken şirketinize %100'e varan vergi avantajı ve operasyonel kolaylık sağlayın.

RESTAURANT PASS

YEMEK
Restoranda, markette, ofise ve eve siparişte

flexogift

ÖDÜL
Hediye ve ödüllendirmede binlerce seçenek

ULAŞIM
Mavi İstanbulKart abonmanı sunmanın kolay yolu

KURUMSAL ULAŞIM ÇÖZÜMLERİ

444 72 77
sodexoavantaj.com

Avantaj dolu Sodexo dünyasına katılmak için kare kodu okutun.

PERYÖN'de dört kadın başkan dönemi

PERYÖN Ege, İç Anadolu ve Güney Marmara şubelerinin genel kurul toplantılarında yapılan seçimle şubelerin yönetimine sırasıyla **Ece Süeren Ok, Ceren Ertem Çimen** ve **Neslihan Özer** seçildi.

"Şimdi ve gelecek için daha iyi bir çalışma hayatına liderlik etmek" vizyonuyla 51 yıldır faaliyet yürüten PERYÖN'ün Ege, İç Anadolu ve Güney Marmara şubelerinin Genel Kurul Toplantıları tamamlandı. Derneğin şube üyelerinin oyları üç bölgede faaliyetlerini yürüten şubelerde yeni dönemde görevi üç kadın başkan üstlendi. Böylece PERYÖN Genel Merkez Yönetim Kurulu Başkanı Buket Çelebiöven ile birlikte PERYÖN genel merkez ve şubelerinin yönetiminde dört kadın başkan görevde bulunur hâle geldi.

Buket ÇELEBİÖVEN
PERYÖN Yönetim Kurulu Başkanı

BUKET ÇELEBİÖVEN: "Birlikte çalışma hayatının geleceğini şekillendirmeye devam!"

PERYÖN Yönetim Kurulu Başkanı Buket Çelebiöven, konuya ilişkin şu açıklamada bulundu:
"PERYÖN'ün vizyonu şimdi ve gelecek için daha iyi bir çalışma hayatına liderlik etmek. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlandığı bir gelecek için, ülkemizde kadınların ekonomide ve istihdamda eşit temsil edilmesi de odaklandığımız başlıca alanlardan bir tanesi. PERYÖN şubelerinde yeni dönemde üç kadın meslektaşımın başkanlık görevini üstlenmiş olmasından mutluluk duyuyorum. Yeni dönemde şube başkanlarımızın liderliğinde Ege, İç Anadolu ve Güney Marmara bölgelerinde de fark yaratan, çalışma hayatının geleceğini şekillendiren projeler gerçekleştirmeye devam edeceğiz. Şube başkanlarımızı ve yönetim kurullarını tebrik ediyor, görevlerinde başarılar diliyorum."

Pipplet
Part of ETS | GLOBAL

Pipplet'ten Verimli İşe Alım 2023 E-Kitapçığı

Yabancı dil değerlendirme testi Pipplet, en yetenekli adayı kısa sürede işe almanıza yardımcı olacak en iyi 51 uygulamayı sizin için derledi!

E-kitapçığı ücretsiz indirmek için QR kodu okutunuz

Dört STK'dan güç birliği

PERYÖN, Askıda Ne Var, KAGİDER ve **TurkishWIN,** depremden etkilenmiş kadınları staj ve iş arama sürecinde destekliyorlar.

PERYÖN, Askıda Ne Var, KAGİDER ve TurkishWIN iş birliğiyle, depremden etkilenen kadınları iş ve staj arama sürecinde desteklemek üzere "BinYaprak İş Arama Kız Kardeşlik Çemberi" programı başlatıldı.

18-50 yaş aralığında meslek sahibi ya da meslek sahibi olmaya aday ve depremden etkilenmiş kadınların katılımına açık bu programın katılımcıları; 8 hafta boyunca, 5 kişilik kız kardeşlik grubunda onlara eşlik edecek, kariyer koçluğu yapacak insan kaynakları uzmanlarıyla buluşacaklar. Program katılımcıları, haftalık buluşmalarda hedeflerini paylaşacak, sorularını soracak, özgeçmişlerini ve Linkedin profillerini güncelleyerek ağlarını genişletecekler. Bir deneyim paylaşım programı olan bu proje kapsamında işe yerleştirme servisi ya da garantisi verilmiyor.

8 haftalık program, gönüllü kolaylaştırıcılık yaparak depremden etkilenmiş kadınlara destek olmak isteyen insan ve kültür uzmanları tarafından yürütülüyor.

"100. Yılda 1000 Kadın" projesi İK yöneticilerine tanıtıldı

"100. Yılda 1000 Kadın" projesi tanıtım etkinliğinde "Deprem Destek" programının ayrıntıları paylaşıldı.

YenidenBiz Derneği'nin PERYÖN desteğiyle, Cumhuriyet'in 100. yılına özel düzenlediği "100. Yılda 1000 Kadın" projesi tanıtıldı. Kurumsal firmaların İK yöneticilerinin katıldığı tanıtım etkinliğinde projenin detayları ve proje kapsamında ayrıca düzenlenecek "Deprem Destek" programının ayrıntıları paylaşıldı. Etkinlikte, ayrıca McKinsey & Company Ortağı Ezgi Demirdağ "İş Hayatında Kadının Rolü" sunumuyla katılımcılarla bu alandaki önemli verileri paylaştı.

PERYÖN, "KOZA" projesiyle depremzede gençleri destekleyecek

PERYÖN, depremden etkilenen gençlerin staj imkanına ulaşmasını ve istihdamını desteklemek için Koza Gençlik Projesi'ni başlatıyor. Bu projeyle depremden etkilenmiş, dezavantajlı durumdaki üniversite 3. ve 4. sınıf öğrencilerine eşit fırsatlara erişmeleri ve profesyonel hayata hazırlanmak için eğitim ve mentorluk desteği sunulacak. Proje için gönüllü mentor ve kolaylaştırıcılar da aranıyor.

Afet sonrası bölgedeki çalışma hayatının sürdürülebilirliği için çalışmalar yürüten PERYÖN, depremden etkilenmiş gençleri kariyer yolculuklarında eşit fırsatlara erişebilmeleri için desteklediği "Koza Gençlik Projesi"ni hayata geçiriyor.

Bu projeyle depremden etkilenmiş, dezavantajlı durumdaki üniversite 3. ve 4. sınıf öğrencilerine eğitim, mentorluk ve kariyer koçluğu desteği sunulacak. 6 hafta sürecek ve ağırlıklı olarak online düzenlenecek program kapsamında gençler; stres yönetimi, dijital dünyayı etkili yönetme, iletişim, kişisel marka yönetimi, sunum teknikleri, proje yönetimi gibi konularda düzenlenen eğitimlerden faydalanacaklar. CV hazırlama atölyelerine katılacak, meslekleri ve şirket departmanlarını tanıyacak, iş hayatına uyumla ilgili kariyer danışmanlığı alacaklar. İlkyardım eğitimini de kapsayan sağlıklı yaşam eğitimlerine katılacaklar. Programa katılan gençler ayrıca ilham veren liderlerle ve staj imkânı sunan kurumlarla da tanışma olanağı bulacak ve firma ziyaretlerine katılacaklar.

Katılımcılarına işe alım ve staj bulma garantisi verilmeyen "Koza Gençlik Projesi" için gençleri yarınlara daha güçlü taşıyacak gönüllü mentor ve kolaylaştırıcılar aranıyor.

Psikiyatrist Dr.
Zengibar Özarslan
py@peryon.org.tr

Deprem travmasıyla baş edebiliriz

Depremler, yeryüzünde olduğu gibi bireyler ve toplumlarda da aynı yıkıcılık ve sarsıcılıkta psikolojik travma oluşmasına neden olabilir. İşe yeniden dönüş döneminde, kurumların her kademeden çalışana destek olması, bu süreçte oldukça değerli ve önemli. Bireylerde derin ruhsal yaralar açılmasını engellemek ve travmaların etkisini azaltmak için yapabileceğimiz pek çok baş etme yöntemi bulunuyor.

Bilinmeyene karşı tetikte olmak...

Depremler, yeryüzünde yarattığı gibi, bireyler ve toplumlarda da, aynı yıkıcılık ve sarsıcılıkta psikolojik travma oluşmasına neden olabilir. Bu travma, bireylerde sık rastladığımız ruhsal hastalıklardan biri olan "anksiyete bozukluğuna" neden olabilir. Anksiyete, yani endişe, kaygı, kuruntu dediğimiz durumun, aslında bilinmeyene karşı gelişen "korku" olduğunu söyleyebiliriz. Bilinmeyene karşı sürekli tetikte, alarm halinde olmak, kişide güvende hissetmeme, kontrolü yitirme ve çaresizlik hissi oluşturabilir. Depremin görünen sonuçları arasında "ölümle" bağdaşan bir durum da olduğu için kaygıya bağlı psikolojik ve bedensel belirtiler de ortaya çıkar. Kontrol edemediğimiz düşünce akışında, en kötüsünü kurgulamak ve düşüncelerimizi felaket senaryolarıyla beslemek, kaygı seviyesini çok daha üst noktalara taşıyabilir.

Kaygılı bağlanması olanlar daha çok etkilenebilir

Deprem gibi ansızın gelişen bir olaya karşı, yani "anormal duruma normal tepki" olarak akut psikolojik stres belirtileri gösterebiliriz. Bu belirtiler travmatik sahneleri tekrar tekrar hatırlama, "zihinsel yaşantılama" ve düşünceyi durduramama, çökkünlük, kaygılı olmak ya da anlamsızlık hissi, gerçeklik algısında tuhaflık hissetme olarak karşımıza çıkabilir. Fiziksel belirtiler olarak da çarpıntı, titreme, terleme, nefes açlığı, uyuşma, yanma, baş dönmesi, huzursuzluk, panik hissi gibi birçok belirti oluşabilir. Daha önce travmatik yaşam olayları olan kişiler için deprem, ciddi bir tetikleyici olabilir. Erken dönem bağlanma süreçlerinde "kaygılı bağlanması", tehlikelere bağlı dayanıksızlık ve güvensizlik şeması olanlar, bu durumun etkisini daha fazla hissedebilir.

Yaşanan travmatik olaya karşı psikolojik sağlamlığımızı korumak için beynimiz zamanla kendini iyileştirir. Fakat bu "iyileştirme" süreci aksarsa "Travma Sonrası Stres Bozukluğu" (TSSB) gibi psikiyatrik tanılı hastalık gelişebilir. Bu durumda profesyonel destek almak gerekir. Süreci aksatmamak adına iş yaşamında, özel hayatlarımızda, bireysel ya da toplumsal düzeyde çeşitli "baş etme" yöntemleri geliştirebiliriz. İşe yeniden dönüş sürecini ruh sağlığı açısından daha iyi yönetebilmek ve her kademeden çalışana destek olabilmek için yapılabileceklerimizi ise şöyle sıralayabiliriz:

- Her kademeden çalışana psikolojik destek sunmak: Böylece alınan ruhsal hasarın azaltılması sağlanabilir
- Çalışma ortamını güvenli ve huzurlu hale getirmek
- Çalışanlarla konu hakkında samimi sohbetlere açık olmak: Onlara duygularını ve düşüncelerini ifade etme fırsatı sunmak
- İş performansı yerine duygu durumunu önceliklendirmek: Çalışanları aileleri ve yakınlarına dair bilgi paylaşımına teşvik etmek
- Zihinsel meşguliyet açısından hoşgörülü olmak
- Süreç normalleşene kadar performans beklentisinde olmamak
- Mümkünse mesaiye geç başlayıp erken bitirilecek şekilde bir aylık zaman çizelgesi oluşturarak, çalışanların yakınlarıyla iletişim ve etkileşim imkanını artırmak
- Çalışanları yürüyüş gibi sporlara teşvik etmek: Beynin bilgi işleme sistemi, yürüyüş sırasında aktif halde olacağı için bu eylem kaygı seviyesinin düşmesine ciddi katkı sağlayacaktır.
- Kaygıyı artırabilen çay, kahve gibi içeceklerin tüketimini bir süre azaltmak
- Öğünlerde karbonhidratlı besinleri en aza indirmek
- Mümkünse öğle araları uzun tutulup çalışanlara kısa uyku olanağı sunmak
- Nefes, gevşeme ve konsantrasyon egzersizleri yapmak
- Ortamda rahatlatıcı müzik yayını yapmak (Meditasyon müziği, yağmur, dalga, su ya da doğa sesi gibi...)
- Ortam gürültüsünü ve sesini azaltmak
- Suskun kalmak isteyenlere saygı duyup, onları iletişime zorlamamak: Kişi istediği zaman iletişim kurmaya açık olmak
- Gerektiğinde profesyonel destek için öneride bulunmak, teşvik etmek, maddi-manevi yardımcı olmak: Çalışan kabul gördüğünü ve önemsendiğini hissedecektir.

DUYURU

Merkez üssü Kahramanmaraş olan ve bölgedeki
11 ilde can ve mal kaybına yol açan depremin
büyük üzüntüsü içerisindeyiz.

Depreme maruz kalan ve şehir değiştirerek Bursa'ya gelen depremzedelerin, uygun işlere yerleştirilebilmelerine yardımcı olabilmeyi hedefliyoruz. Bu doğrultuda depremzedelerin, aşağıda yer alan PERYÖN Türkiye İnsan Yönetimi Derneği Güney Marmara Şubesi'nin e-mail adresine CV'lerini ulaştırmalarını önemle rica ederiz.

Saygılarımızla

ODAĞINDA İNSAN VAR
peryön
GÜNEY MARMARA ŞUBESİ

peryon@peryonbursa.org.tr

Klinik Psikolog
Güneş Ulus
py@peryon.org.tr

Deprem çocukları nasıl etkiler?

Çocuklar, yetişkinlerin hissettiği duyguları net olarak anlayabiliyorlar. Kaygılarımızı onlara yansıtmak yerine duygularımızı düzenleyebilmeli ve merak ettikleri sorulara cevap verebilmeliyiz. Çocuklar her şeyden önce güven veren ebeveynlere ve güvende olduklarını bilmeye ihtiyaç duyuyorlar.

Hep birlikte zorlu bir dönemden geçiyoruz. Merak ediyoruz, takip etmek istiyoruz, kaygı, korku ve belki de öfke duygularını yoğun hissediyoruz. Çok canımızı kaybettik. Bunların hiçbiri biz yetişkinler için kolay süreçler değil. Peki ya çocuklar?

Anlatmak kadar "dinlemek" de önemli

Şu sıralar çocuğunuz size; deprem, binalar veya jeolojiyle ilgili sıkça soru soruyorsa, bilmelisiniz ki onun asıl merak ettiği "güvende" olup olmadığıdır. Çocuklar güvende olduklarını ve öyle kalacaklarını bilmek için merak ettikleri sorulara yanıt verebilen ve kendi duygularını düzenleyebilen ebeveynlere ihtiyaç duyarlar. Çünkü onlar ancak, durum ve koşullar güvenilir ve öngörülebilir olduğunda rahat ederler. Bu nedenle depremin kendilerinin ya da kendi ailelerinin başına gelip gelmeyeceğini, gelirse neler olacağını öğrenmek isterler. Bu noktada endişe ve korku gibi duygular hissedebilirler. Hatta depremden doğrudan etkilendiyseniz; yani bölgede yaşıyorsanız ya da bölgede yaşayan sevdiklerinizi, evinizi, köyünüzü kaybettiyseniz, çocuklarınızın duyguları daha yoğun olabilir.

Çocuklara net bilgiler vererek güvende olduklarını hissettirmeliyiz

Ailedeki bireylerin de ortak bir sinir sistemi oluşturduklarını düşünürsek evde hissedilen kaygı, korku, yas gibi duygular yoğunsa çocuklar da bu ortak sinir sistemine dahil olurlar. Böylece dışarıdaki duyguları adeta bir sünger gibi içlerine çekerler. Açıklama ya da sorularına yanıt alamadıklarında ise kendi hikayelerini yazabilirler. Bu nedenle yaş grubuna göre çocuklarla kısa, net bilgiler vermeliyiz. Ama bunlardan da önemlisi güvende oldukları duygusunu yeniden onlara kazandırmaya çalışabiliriz.

Duygularını ifade etmeleri için alan açabiliriz

Çocukların esnek dayanıklıkları yetişkinlere göre daha yüksektir. Korunduklarını, kollandıklarını ve güvende olduklarını bilmeleri ve hissetmeleri için onlara sık sık her şeyin yolunda olduğunu söyleyebiliriz: "Deprem seni korkutmuş olabilir, biz senin yanındayız ve seni koruyabilmek için hep hazır olacağız" diyebiliriz. Daha fazla kaygı ve korku hisseden çocukların zorlu davranış ya da oyun, uyku, beslenme gibi konularda regrese olarak, önceki yıllara dair davranışlar sergileyebilirler. Ne kadar kaygılı olduklarını sözleriyle henüz ifade edemeyen çocuklar davranışlar aracılığıyla hislerini bize belli ederler. Bu durum özellikle böyle stresli bir dönem için normaldir. Fakat süreç uzarsa mutlaka bir uzmanla birlikte ilerlemek gerekir. Bunun dışında bol bol temas etmek, sarılmak, kucaklaşmak, dokunmak hem size hem de çocuğunuza iyi gelebilir.

Oyun çocuğun ilacıdır

Çocuklara kaygı ve korku gibi duyguları hissetmenin normal olduğunu, herkesin böyle bir durumda bu duyguları hissedebileceklerini hatırlatarak duygularını normalleştirebiliriz. Ayrıca korku temalı oyunlar oynuyorsa, bu oyunları engellemeden onların duygularını yansıtabilecekleri bir alan oluşturabiliriz.

Oyun çocuğun ilacıdır. Çocuklar oynayarak, temas kurarak, sosyal etkileşim sistemini devreye alarak iyileşirler. Birbirine geçen blokları yıkabilir, süper güç ve kahraman temalı oyunları yoğun şekilde oynayabilirler. Çocukların bu dönemde oynamaması gereken bir oyun ya da oyuncak yoktur. Oyunlarına eşlik edebilirsiniz. Bazen de sadece yanlarında durup izleyebilir ve gözlemleyebilirsiniz.

Çocuğunu okula veya kreşe gönderen çalışan ebeveynler olarak bu dönemde güçlük çekebilirsiniz. Unutmayın kaygı bizi gelecekteki potansiyel tehlikelere karşı uyarır; amacı tüm duygular gibi bizi yaşamda tutmaktır. Eğer çocuğunuzun okulu ya da kreşindeki güvenliğiyle ilgili aklınıza takılan sorular varsa, okullarıyla iletişime geçmekte çekinmemelisiniz. Bu, çocuğunuza güven verecektir.

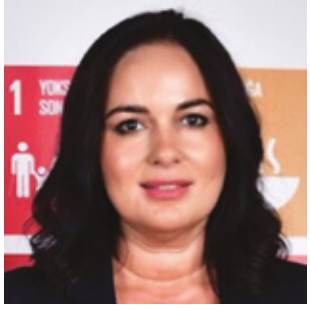

AFETLERDE CİNSİYET KÖRLÜĞÜNE DİKKAT!

Arzu Pınar Demirel*
py@peryon.org.tr

Doğal afetlerde ölenlerin çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor. Hayatta kalan kadınların ise sağlık ve hijyene erişimleri oldukça sınırlı. Kadınlar, afet bölgelerindeki yağma ve cinsel şiddet olayları karşısında da oldukça savunmasız kalıyor.

11 ilimizde 15 milyonun üzerinde kişiyi etkileyen Kahramanmaraş merkezli depremde kaybımız ve acımız çok büyük. Arama ve kurtarma çalışmaları için hayatlarını riske atarak deprem bölgesine giden gönüllüler, bağışlarla destek olmaya çalışan halk, iyiliğin ve dayanışmanın gücüne tanık olmak bile acımızı hafifletmiyor. Bölgede, özel sektörün bağışları, çalışanların uzmanlıklarıyla katkıda bulunacakları projelere ara vermeden devam etmeliyiz. Şirketler bugüne kadar deprem bölgesine arama kurtarma ekipleri, gıda, giysi, ilaç, hijyen ve temizlik malzemeleri, çadır, konteyner, yakıt vb. gönderdiler ve nakit bağışta bulundular. Şirketlerin desteğini linkte görebilirsiniz.[1]

Bu desteğin devamına ihtiyaç duyuluyor. Bu zorlu dönemde deprem bölgesindeki kadınların ihtiyaçlarına dikkat çekmek istiyorum. Çünkü cinsiyet körlüğüyle gözden kaçabilecek bazı konular, afet bölgesindeki kadınlar için hayati öneme sahip.

Utanç, çekinme gibi duygular, kadınların hayatını riske atıyor

Eric Neumayer ve Thomas Plümpe'in London School of Economics and Political Science'da kaleme aldığı makaleye göre, doğal afetlerde ölenlerin çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor.[2] Bunda biyolojik sebeplerle

[1]Headline Diversity: Depremde Şirketlerden Büyük Destek https://headline.com.tr/deprem-destek
[2]Eric Neumayer ve Thomas Plümper, London School of Economics and Political Science (LSE), Doğal Afetlerin Cinsiyetçi Doğası.

* Headline Diversity Kurucusu

birlikte; sosyal roller, dini ve kültürel hassasiyetler de etkili. Kadınlar kendilerini korumak yerine çocuklarını aramaya yönleniyor. Üstü başından çekiniyor ve giyinmeye çalışarak zaman kaybedebiliyor. Utanma durumu, deprem sonrasında da hijyenik ped, iç çamaşırı gibi ihtiyaçlarını söyleyememekle devam ediyor. Bu durum vajinal enfeksiyon riskini artırıyor.

> Deprem bölgesinde iç çamaşırı ve hijyenik ped ihtiyacı halen devam ediyor. Ancak kadınlar, toplumsal cinsiyet rolü ve kültüre bağlı olarak bu ihtiyaçlarını dile getirmeye çekinebiliyorlar. Bu nedenle afet bölgelerinde, daha fazla kadın gönüllüye ihtiyaç var.

Toplumsal cinsiyet rolleri ve kültüre bağlı olarak, kadınlar hijyenik ped ya da iç çamaşırı gibi ihtiyaçlarını yine kadınlarla konuşabiliyor. Bu nedenle, kadın görevliler ve gönüllüler, kadın depremzedelere erişimde kritik bir rol oynuyor. Kadın gönüllü ve profesyonellere sayıca daha fazla ihtiyaç duyulduğu, bölgedeki uzmanlar tarafından da belirtiliyor. Deprem bölgesinde iç çamaşırı ve hijyenik ped ihtiyacı halen devam ediyor. Her ay ihtiyaç duyulan ped sayısı ortalama 67.801.940.[3]

> Deprem bölgesindeki 25 bin kadının bir ay içinde doğum yapması bekleniyor.

Bölgede yeterli sayıda sağlık çalışanı ve doğumhane yok

UNFPA verilerine göre deprem bölgesinde tahmini olarak 265 bin gebe bulunuyor. Gebe kadınların 25 bininin bir ay içerisinde doğum yapması bekleniyor. Bölgede yeterli sayıda doktor, doğumhane, sezaryen ünitesi yok. Başka hastanelere giderken yolda çeşitli riskler, komplikasyonlar oluşabiliyor. Anne-çocuk sağlığı için eksiklerin tamamlanması son derece önemli.[4] Afet olaylarında stres hormonu yükseldiği için anne sütüne erişimde sorunlar oluşuyor. Bebek maması da tedarik edilmeli.

Kadınlar; çocuk, hasta ve yaşlıların sorunlarıyla da baş ediyorlar

Depremin psikolojik yıkımıyla mücadele ederken unutmamalıyız ki; toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri devam ediyor. Kadınlar sadece kendi sorunlarıyla baş etmiyorlar. Çocuk, hasta, yaşlı bakım sorumluluğu da kadınların üzerinde. Onların güvenliği ve sağlığı için de endişe ediyorlar. Bu da onların endişe ve kaygı düzeyini artırıyor.

"Kolay hedef" olmak

Afet bölgelerinde, kadınlar "kolay hedef" görüldükleri için yağma ve cinsel şiddet karşısında daha savunmasız kalıyorlar. Bu nedenle kadınların ve çocukların güvenliği için ekstra önlemlerin alınması hayati düzeyde önem taşıyor. Yardım malzemeleri uzakta dağıtılabiliyor, kadınlar ya hiç gidemiyor ya da gidip alana kadar yardım bitebiliyor. Yardımlar ve ihtiyaç malzemeleri kadınlara mutlaka ulaştırılmalı, güvenlik riski olmayan alanlarda dağıtılmalı.

Kadın ve çocukların suya erişim noktaları yakın mesafede olmalı

Kadınlar barınma, banyo ve tuvalet ihtiyaçlarını karşılarken güvende hissetmiyor; çocuklarının da istismar edilebileceğinden kaygı duyuyorlar. Kadınların barındığı merkezlerde, duşa ve suya erişim noktaları yakın olmalı ve çok iyi aydınlatılmalı. Bu mesafe, kadınların güvenliği, sağlığı ve hijyeni açısından oldukça önemli. Tuvaletlerin içten kilitlenebilir olması ve yine kolay erişilebilir mesafede olmasına dikkat edilmeli.

Yalnız yaşayan kadınlar kapsam dışında bırakılamaz

"Çadırlar aileler için" denilerek tek başına yaşayan afetzede kadınlar kapsam dışında bırakılmamalı. Barınma ve yerleşim planlamaları, kadınların evli olup olmadığına bakılmaksızın hiçbir kadını açıkta bırakmayacak şekilde yapılmalı.

Ayrımcılığa karşı "insanın yaşam hakkını" savunmalıyız

Engelli, mülteci, farklı din, mezhep, etnik köken, cinsel yönelimden olan kadınlar için güvenlik riski daha da yüksek. Hiçbir grubun hedef olarak gösterilmesine izin vermemeli; hizmet ve yardımlar ulaştırılırken ihtiyaç sahiplerinin kimlik özelliklerine göre ayrımcılık yapmamalı ve bazı gruplar dışarıda bırakılmamalı. Çünkü yaşama hakkı insan hakkıdır!

[3]Milliyet Gazetesi, Türkiye Aile Sağlığı ve Planlama Vakfı ile Cinsel Sağlık&Üreme Hakları Platformu, "Hijyenik ped ihtiyacı da var."
[4]Diken, Türk Tabipleri Birliği (TTB) Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu, ''Deprem bölgesindeki gebelerde erken doğum riski var.''

Prof. Dr.
Erdem Özdemir*
py@peryon.org.tr

DEPREM, HUKUK VE İNSAN YÖNETİMİ

Deprem bize insan yönetimi konusunda önemli dersler verdi. Özellikle koordinasyonun, iş gücü planlamasının, liyakatin ve kurumlar arası iş birliğinin önemini bir kez daha anladık. Hatta bu gerçek, acı biçimde adeta bir tokat gibi yüzümüze çarptı.

Deprem...

6 Şubat Maraş depremi, tüm ülkeyi acıya boğdu. Büyük bir yıkım, büyük kayıplar yaşadık. Buradan sevdiklerini, yakınlarını kaybeden değerli üyelerimize başsağlığı dileyerek, bu yıkımı yaşayanlara da geçmiş olsun diyerek söze başlamak istiyorum.

Depremden sonra geçen iki hafta boyunca hasarımızın ne olduğunu görmeye çalıştık, ilk şoku atlattıktan sonra (hala gerçi atlatabilmiş değiliz ama) sorgulamaya ve neler yapabileceklerimizi konuşmaya başladık.

Mevzuatın varlığı, ileri hukuku garantilemiyor

Deprem bize hukukla ilgili önemli dersler verdi. Ekranlara çıkan ve okuduğumuz bilim insanları bize şunu hatırlattı: Türkiye'nin esasen ileri standartlarda "Deprem Mevzuatı" yapılmış ve yürürlükte bulunuyor. Özellikle deprem yönetmeliğiyle ilgili uzmanlar, bunun çok ileri bir düzenleme olduğu konusunda hemfikir.

Öyleyse nerede yanlış yapıyoruz?

Burada temel yanlış, hukukla mevzuatı aynı şey sanmamız. En ileri mevzuatı kabul edebilirsiniz, en iyi anayasaya, en iyi kanunlara yönetmeliklere sahip olabilirsiniz. Ancak bu sizin ileri bir hukuk sistemine sahip olduğunuz anlamına gelmiyor. Önemli olan hukukun toplum tarafından içselleştirilmesi, anlaşılması ve uygulanması. Kanunlara, yönetmeliklere uyulmadığı sürece bunların bir anlamı yok.

Mevzuat eksiksiz ama uygulama yetersiz

Benzer bir örneği insan yönetimi profesyonellerinin gayet iyi bildiği ve içinde olduğu bir alandan verelim: İş sağlığı ve güvenliği. Bu alanda 2012'den bu yana AB mevzuatını nerdeyse eksiksiz biçimde ülkemize yansıttık. Mevzuatımızın örneğin Almanya ve Fransa'dakinden geri kalır yanı yok. Ancak, bir de iş kazası istatistiklerine bakalım (https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/). Acaba bu ileri mevzuat iş kazalarını önleyebilmiş mi? Yanıt kocaman bir hayır ne yazık ki. Evet, iş güvenliği mevzuatı, çok yararlı oldu, önemli bir ilerleme sağladı, ancak bizi Fransa ve Almanya ile aynı seviyeye taşımadı.

O halde burada başka faktörler devreye giriyor: Kültür herhalde burada en etkili faktör. Bunu değiştirmek de hiç kolay değil. Eğitimle bunu değiştirmek mümkün ancak eğitim konusunda da ne yazık ki iç acıcı bir tabloyla karşı karşıya değiliz.

> Hukukçular olarak kanunları oluşturmak kadar, bunların işlerliğini sağlamak için de çalışmalıyız.

Bu noktada, hukukçu olarak yapabileceğimiz sadece kanun yapmak değil, bunların işlerliğini sağlamak için de çalışmak olmalı. Kanunların uygulanmasının önünü tıkayan unsurları bularak yok etmeliyiz. Herhalde kimse, riskli bir binada oturmak istemez. Ancak maddi olanakları kişinin binasını yenilemeye izin vermiyorsa, hukuk işte burada devreye girmeli ve bir çözüm üretebilmeli.

Yine bu konuda somut bir iki örnek verelim: Binanızda, güçlendirme kararı için 4/5 çoğunluk sağlanması gerekiyor. Bu öncelikle çok yüksek bir oran, özellikle güçlendirme gereksinimi için bilimsel bir rapor alınmışsa, bu düzenleme kanımızca acilen değişmeli.

İmar barışı konusu ise ayrı bir sorun. Örneğin imarı 4 kat olan bir yerde ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak 5. kat yapılmış ve 5. kat için Yapı Kayıt

*PERYÖN 25. Dönem Yönetim Kurulu Hukuk Temsilcisi - Marmara Üniversitesi Huk. Fak. İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Öğr. Üyesi

Belgesi alındığında, yapının yıkılıp yeniden yapılması durumunda yeniden 5 katlı yapı yapılamıyor. Yapı yıkılıp yeniden yapıldığında, mevcut imar mevzuatı hükümleri uygulanıyor ve 4 kat geçerli oluyor. Bu düzenleme de binaların yenilenmesi önünde önemli bir engel. Özellikle bunlar bağımsız bölümlerse, bu daireler binanın yenilenmesine karşı çıkıyor.

Örnekleri çoğaltmak mümkün. Bunların da üzerinde acilen uzmanların çalışması ve gerçekçi ve adil çözümler üretmesi gerekiyor.

İnsan yönetimiyle ilgili dersler de aldık

Deprem bize insan yönetimi konusunda da önemli dersler verdi. Özellikle koordinasyonun, iş gücü planlamasının, liyakatin, kurumlar arası iş birliğinin önemini bir kez daha anladık. Hatta bu gerçek, acı biçimde adeta bir tokat gibi yüzümüze çarptı.

Depremde izlediğim yayınlarda dikkatimi çeken hususlardan biri de çalışan denetiminin önemi oldu. Müteahhit iyi niyetli olarak gereken tüm malzemeyi eksiksiz şekilde temin edebilir. Ancak binayı fiilen yapan usta, bunları gereği gibi kullanmaz, örneğin demirleri gereği gibi bağlamazsa, bu malzemelerin alınmış olması da anlamını yitiriyor. Demek ki, bina yapımı bir ekip işi ve bu ekibin şantiye şefinden işçisine her birinin rolünün hayati önemi var. Şantiye şefinin ve mühendisin dikkatinden kaçan bir noktada, ustabaşı ve çalışanlar uygunsuz bir iş yaparsa, binanın kaderi değişebiliyor. Demek ki, doğru çalışan seçimi, sadece yönetici pozisyonu bakımından değil, her kademe için hayati önem taşıyor. Liyakat, yetkinlik ve iş ahlakı... İnsan yönetiminin olmazsa olmazları.

> Evsiz kalanların barınma sorununun öncelikle çözülmesi gerekiyor. Depremde işsiz kalan çalışanlara devletin desteği de çok önemli. İstihdam konusunda bu bölgeye yönelik somut çözümler geliştirilmesi gerekecek.

Ne yapmalıyız?

Deprem son derece olumsuz bir tablo bıraktı. Hayalet haline gelen şehirler, evsiz kalan binlerce insan, sahipsiz kalan çocuklar, işsiz kalan çalışanlar, işyeri yıkılan işverenler bu tabloda görünenler.

Şimdi, acilen yaraları sarmaya başlamalıyız. Ancak, bu süreci planlamak ve görüş geliştirmek de kolay değil. Zira çözüm olarak önerilen hususların yeni sorunlar doğurması da olası. Öncelikle, depremde evsiz kalan insanların barınma sorununun çözülmesi gerekiyor. Bu sorunun nerede çözümleneceği de çok önemli. Başka şehirlere göç beraberinde yeni sorunları da doğuracak. Depremde işsiz kalan çalışanlara devletin desteği de çok önemli. Öncelikle, eski işlerine dönmesi mümkün bulunmayan, iş yerleri depremde yıkılan çalışanlara yönelik kıdem tazminatları için belirli bir güvence getirilmeli. Yine pandemi döneminde uygulanan kısa çalışma ödeneği ve nakdi yardım desteğinin acilen devreye alınması önemli bir adım olarak öne çıkıyor.

Haberlerden ILO temsilcilerinin de bölgeye gelerek, rapor hazırladıklarını duyuyoruz. Bu noktada istihdam konusunda somut çözümler geliştirilmesi gerekecek.

20 Şubat itibarıyla, basında yer alan haberler ve bölgenin iş dünyasından alınan bilgilere göre Gaziantep, Malatya, Şanlıurfa ve kısmen Kahramanmaraş'ta üretim yüzde 50 seviyesini buldu. Hasar durumu ve işçilerin dönüşüne bağlı olarak kapasitesini yüzde 90'lara kadar çıkaran fabrikalar da var. Bölgedeki organize sanayi bölgeleri depremden çok etkilenmedi, ancak OSB dışında ve fay kırığına yakın bölgelerdeki fabrikalarda ciddi hasarlar bulunuyor. Bunun yanında elektrik, doğalgaz ve su tedarikinde yaşanan sıkıntılar da üretimi aksatıyor (Dünya Gazetesi, 20 Şubat 2023). Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri (GAİB) Koordinatör Başkanı "Türkiye'nin diğer bölgelerinden istihdam destekleri yapılıyor. İyi niyetli gibi gözükse de bu bize ikinci bir darbe olur. Yıllarca çaba göstererek bu bölgede bir nitelik kültürü oluşturduk. Daha iyi imkanlar vaat ederek işçilerimiz ayartılmasın*" diye konuştu.

Bu noktada, çözümlerin uzaktan değil, o bölgenin çalışan ve işverenlerinin fikirleri üzerine, buranın gerçekleri dikkate alınarak geliştirilmesi gerekiyor. Gerçekten, iyiniyetli gibi görünün bir uygulama, bölgeye ikinci bir darbe olmamalı. Bu gibi çözümler, bölgenin yapısını da değiştirmemeli.

Umarım tekrar böyle büyük bir felaketle karşı karşıya kalmayız.

*https://www.dunya.com/sektorler/bolge-is-dunyasindan-istihdam-sitemi-calisanlarimiza-goz-dikmeyin-haberi-686104

Banu Aydoğan*
py@peryon.org.tr

“Deprem sonrası yeşil iyileşme”

“Green Recovery” yani “Yeşil İyileşme” odağından hareketle, yeryüzüyle ilişkimizi, dünyayı önceliklendirecek şekilde, yeniden yapılandırabiliriz. Böylelikle geleceğimiz, afetlere dirençli şekilde yeniden inşa edilebilir.

“Neyim varsa hepsini kaybettim!”

Pek çok sarsıcı görüntü ve tarifsiz acının ortasında belki de bundan sonra yapılması gerekenlere kılavuzluk edecek sözlerden biriydi bu.

Kahramanmaraş merkezli 11 ilde yıkıma sebep olan depremin merkez üssünde olduğu kadar yüreğimizde, duygu, düşünce ve zihnimizde yarattığı enkazı kaldırmamız da uzun zaman alacak. Çözülmeyi bekleyen pek çok mesele var: Barınma, güvenlik, beslenme ve sağlık öncelikli konu başlıkları. Deprem travmasının insanlarda bıraktığı izler tamamen yok edilemese de bunları azaltmak mümkün olabilir. İstihdam, depremzedelerin yaşamlarını idame ettirebilmeleri için üzerinde çalışılması gereken diğer önemli başlık. Bundan sonra atacağımız adımların hepsi, yalnızca deprem bölgesinin değil, Türkiye’nin bütünüyle kalkınmasına ve geleceğin sürdürülebilirliğine hizmet etmeli. “Green Recovery” yani “Yeşil İyileşme” odağından hareketle, yeryüzüyle ilişkimizi, dünyayı önceliklendirecek şekilde, yeniden yapılandırabiliriz. Bölgeyi yeniden ayağa kaldırmak ve gelecek nesillere daha iyi bir yaşam bırakmak için kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, akademiler ve bireyler olarak hepimize ayrı görevler düşüyor. Normale dönmek için atılan tüm adımların, artık insan ve çevre sağlığının ön planda tutulduğu, doğanın korunduğu, iklim değişikliğiyle mücadele etmeye yönelik çabalar barındırması gerekiyor.

Yeni dünya kalkınma düzeni

Yeşil İyileşme, yenilenebilir enerjiden doğaya dayalı sürdürülebilir çözümlere dek pek çok başlıkta, yeşil meslekler ve yeşil inovasyon gibi kritik önlemlerin alınmasıyla oluşturulacak “yeni dünya kalkınma düzenini” ifade ediyor. Bu yeni düzen, ekonomik büyümeyi, yaşamı iyileştirmeyi ve aynı zamanda iklim değişikliğiyle mücadeleye olumlu katkılar sunmayı hedefliyor.

Pandemi ve büyük yıkımlara sebep olan deprem gibi doğal olaylar gösterdi ki, artık insanlığın; doğayla uyum içinde ilerleyebileceği yepyeni bir yola; “yeşil iyileşme” sürecine girmesi gerekiyor. Bu sebeple, insanın doğayla uyumunun bozulduğuna işaret eden salgınlar ve doğal afetler sonrası normalleşme sürecinde ülkelerin alacağı yeni kararlar “hayati” önem taşıyor. Eski, sürdürülebilir olmayan büyüme ve yaşama anlayışıyla mı devam edeceğiz, yoksa çevresel etkileri daha az, insanı odak noktasına alan ve doğayla uyumlu yeni bir yaşamı mı benimseyeceğiz?

Yeşil İyileşme sayesinde istihdam yüzde 35 artırılabilir

Tarihi bir dönüm noktasındayız. Doğa temelli ve insan odaklı çözümlerle sürdürülebilir, daha az maliyetli ve daha çok istihdam sağlayan bir ekonomik kalkınmayı gerçekleştirmek mümkün. Yapılan araştırmalar gösteriyor ki tüm dünyada Yeşil İyileşme ile istihdam yüzde 35 artırılabilir. Yeni şehirler, yaşam ve çalışma alanları kurulurken yeşil iyileşme çerçevesinde hareket etmek; olası doğal olayların afet dönüşmesini engellemek, iklim krizinin yarattığı kırılganlıkla baş etmek, salgın hastalık risklerine karşı da dayanıklı olmak, istihdamı artırmak ve sürdürülebilir gıdaya erişim anlamına geliyor.

> Türkiye’de Yeşil İyileşme’yi, “yenilenebilir enerji”, “doğayla uyumlu tarım” ve “doğal alanlarımız” olmak üzere üç temel başlıkta hayata geçirebiliriz.

Yeşil İyileşme için Türkiye’deki gelişim alanlarını üç temel başlık altında değerlendirmek mümkün. Bunlardan ilki, “yenilenebilir enerji”. Doğalgaz ve kömür gibi fosil yakıtlara yönelik teşvikler yenilenebilir enerjiye kaydırılırsa, yeni istihdam fırsatları ve maliyet avantajı yaratılabilir.

*Stratejik İletişim ve Kurumsal Kültür Danışmanı

İkinci gelişim alanı, “doğayla uyumlu tarım”. Bu alanda teşvikler, doğayla uyumlu, biyoçeşitliliği koruyan, toprağı onaran ve sürdürülebilir tarım uygulamalarına yönlendirilmeli. Sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılmasıyla birlikte tarımsal verimi ve toprak sağlığını koruyarak hastalıklarla başarıyla mücadele edebilir, suyu daha iyi yönetebilir, biyoçeşitliliği destekleyebilir, çiftçinin gelirini yüzde 10 ila yüzde 100 artırabiliriz. Aynı zamanda doğa temelli çözümlere yatırım yaparak, doğal felaketlerle başa çıkmayı kolaylaştırabiliriz.

Üçüncü başlık ise, “doğal alanlarımız”. Doğaya yatırım yaparak, biyolojik çeşitliliğin, tehdit altındaki türlerin, canlı popülasyonlarının ve doğal alanların koruma altına alınmasını sağlayabiliriz. Gıda, iklim, temiz su ve bunlar gibi doğanın bizlere sunduklarının tahmini küresel ekonomik değeri yıllık 125-140 trilyon dolar. Doğa insan hayatının korunması, yaşamın sürdürülebilmesi ve güçlü bir ekonomi için en kârlı yatırım.

STK’lar öncü ve denetleyici rol oynayabilir

Deprem sonrası süreçte hızlıca çevresel değerlendirme yapılabilmesi ve yeşil iyileşmenin hayata geçirilebilmesi için kamu kuruluşları ve üniversiteler hızlı hareket etmeli. Sivil toplum kuruluşları, yerel ve küresel düzeyde kendi ağlarını da harekete geçirerek yeni ve inovatif iş birlikleri geliştirebilir, gerektiğinde üniversitelerin de desteğiyle geleceğe yönelik çözüm üreten farklı pek çok fikrin ve uygulamanın hayat bulmasına öncülük edebilirler. Bu süreçte, özellikle STK’ların rehberliği kritik önem arz ediyor. Yeniden inşa ve yapılaşma sürecinin çevresel etkilerinin düşük, insana faydasının yüksek ve doğayla zıtlaşmadan yürütülebilmesi için buna uygun kılavuzlar hazırlanmalı. Tüm süreçlerde, toplumsal fayda için gereken denetim görevi de yine STK’lara düşüyor.

Şirketler deneyimlerini topluma yararlı projeler için paylaşabilir

Yıllarca süreç yönetimi, tedarik zinciri yönetimi, kriz yönetimi, toplam kalite yönetimi, sürdürülebilirlik gibi çalışmalar yapan şirketler, bu deneyimlerini ülke sorunlarına hızlı, verimli ve etkin çözümler getirmek için seferber edebilir, tüm paydaşlarını gözeterek tıpkı pandemi sürecinde olduğu gibi toplum yararına projeler geliştirebilirler.

Yeşil İyileşme, yeniden kurulacak kentlerin ve yeniden hayat bulacak bölgelerin; deprem, sel, taşkınlar gibi pek çok doğal afetten korunabilecek düzeye getirilmesi için hayati derecede önemli. Dillere pelesenk olduğu üzere; artık “deprem” gerçeğiyle yaşamayı öğrenmek zorundayız. Dayanıklı yapıları ve yollarıyla, sağlam ve çevre tahribatına yol açmayan destekleyici önlemlerle gerçekleştirilecek yeşil iyileşme, dünyamızın geleceğini olması gerektiği gibi hazırlama şansını bize verecektir.

EYT sonrası şirketlerin yarısından çoğu emekli çalışanlarıyla devam etmeyi düşünüyor

Kariyer.net'in, EYT araştırması, EYT'ye hak kazanan çalışanların yaklaşık üçte ikisinin emekli olduktan sonra da çalışmaya devam etmek istediğini gösteriyor. Mavi yaka çalışanda bu oran yüzde 81'e çıkıyor. Şirketlerin ise yarısından fazlası EYT yasasından faydalanarak emekli olan çalışanlarıyla sözleşme yenileyerek yeniden çalışmayı düşünüyor.

Kariyer.net'İn yaklaşık 12 bin çalışan ve 589 şirket yöneticisinin katılımıyla Aralık 2022-Ocak 2023 arasında yaptığı EYT araştırması, EYT yasasının ardından emekliliğe hak kazanacak olan çalışanlar ve işverenlerin çoğunlukla birlikte çalışmaya devam etmeyi düşündüğünü gösteriyor.

EYT'lileri istihdam etme konusunda çalışanın ve pozisyonun nitelikleri ön planda

Üretim, Otomotiv, Tekstil, Maden-Metal Sanayi, Sağlık, Hizmet gibi farklı sektörlerden 589 işe alım yöneticisinin katıldığı araştırmaya göre, işletmelerin yaklaşımı şirket büyüklüğüne göre farklılıklar gösteriyor. Çoğunlukla 10-50 çalışandan oluşan küçük işletmelerin yüzde 64'ü, EYT yasası ile emekliliğe hak kazanacak olan çalışanları ile yeni bir iş sözleşmesi yaparak yeniden çalışmayı düşünüyor. Bu oran 51-500 aralığında çalışana sahip orta ve büyük ölçekli şirketlerde yüzde 54 olarak öne çıkıyor. Daha büyük ölçekli şirketlerin ise yüzde 58'i EYT ile emekliliğe hak kazanacak olan çalışanlarını yeniden istihdam etme konusunda çalışanın niteliklerine ve konumuna göre karar vereceğini belirtiyor.

Şirketlerin öngörüleri

%47 EYT'den faydalanarak emekli olan çalışanların ardından açık kalan pozisyonları dolduracak.
%36 Açık kalan pozisyonları doldurmaya pozisyon özelindeki ihtiyaca göre karar verecek.
%84 EYT ile emekli olmuş bir çalışanın yeniden istihdamına; çalışanın ve pozisyonun niteliklerine göre karar verecek.

Çoğunluk EYT sonrası çalışmaya devam edeceğini belirtiyor

Araştırma, EYT yasasından sonra emekliliğe hak kazanacak olan çalışanların çoğunun çalışmaya devam etmeyi düşündüğünü gösteriyor. 42-65 yaş arasında, 1999 öncesi işe giren yaklaşık 12 bin kişinin katıldığı araştırmaya göre katılımcıların yüzde 76'sı EYT'den faydalanacak. Bu grup arasında yüzde 46 ile 45-50 yaş aralığında yoğunluk gözleniyor. Çalışanların mevcut pozisyonlarında ise Satış Danışmanı ve Muhasebe Uzmanı pozisyonları ilk sıralarda yer alıyor.

EYT'den faydalanacak çalışanların **yüzde 73'ü** aktif iş hayatında yer alıyor.

EYT hakkında sahip aktif çalışanların **yüzde 73'ü** mevcut iş yerinde çalışmaya devam etmeyi düşünüyor.

Fatih Uysal: "EYT yasası istihdamda hareketliliğe yol açacak"

Yaklaşık 2,5 milyon kişinin emekliliğine fırsat verecek EYT yasasının istihdamda hareketliliğe yol açacağını söyleyen Kariyer.net CEO'su Fatih Uysal "EYT kapsamında olanlar kıdemli ya da tecrübeli çalışanlar olduğu için, emekli olup çalışmayı bırakacak olanlar nedeniyle şirketler açık pozisyonları doldurmaya çalışacak. Araştırmamız EYT kapsamında olanların büyük çoğunluğunun emekli olduktan sonra da aktif iş yaşamına devam etmeyi düşündüğünü gösteriyor. Bu süreçte çalışan mobilitesinin artacağını söylemek mümkün. Çünkü EYT sonrası boşalacak pozisyonların yerini doldurabilmek için şirketler ya yeni çalışanlara istihdam sağlayacak ya da mevcut çalışanlarını değerlendirme yoluna gidecekler" dedi.

Mavi yaka çalışanların yüzde 81'i çalışmaya devam edecek

Mavi yakaya özel, Türkiye'de lokasyon bazlı iş ve çalışan arama özelliğine sahip ilk uygulama olan İşin Olsun'un verilerine göre ise EYT'den faydalanacak mavi yaka çalışanların yüzde 81'i emekliliğe hak kazandıktan sonra da çalışmayı düşünüyor. EYT'den faydalanacak olanların mevcut pozisyonlarında ise Aşçı, Büro Elemanı, Depo Elemanı ve Garson olarak öne çıkıyor.

kariyer.net

EYT Araştırması

Aralık 2022- Ocak 2023

Çalışan

42-65 yaş arası 11.702 kişi

Faydalanmayacak
%24

%76
Faydalanacak

Faydalanacaklar arasından aktif olarak çalışanlar: **%73**

Aktif olarak çalışanlar arasından mevcut işyerinde devam etmeyi düşünenler: **%73**

EYT'den faydalanacak aktif çalışanların bulunduğu ilk üç sektör:

- Otomotiv
- Tekstil
- Gıda

EYT'den faydalanacak aktif çalışanların en çok bulunduğu pozisyonlar:

- Satış Danışmanı
- Muhasebe Uzmanı

İşveren

İşe Alım Yapan 589 kişi

Küçük işletmelerin;

%64'ü EYT ile emekliliğe hak kazanacak çalışanlarıyla yeni sözleşme yaparak devam etmeyi düşünüyor.

%32'si EYT ardından emekliliğe hak kazanacak çalışanları ile yeni bir sözleşme yapmak için; çalışanın niteliklerine ve pozisyonuna göre karar vereceğini belirtiyor.

%72'si farklı bir şirketten EYT ile emekli olmuş bir çalışanı istihdam etme konusunda; çalışanın ve pozisyonun niteliklerine göre karar vereceğini belirtiyor.

Orta ve Büyük İşletmelerin;

%54'ü EYT ile emekliliğe hak kazanacak çalışanlarıyla yeni sözleşme yaparak devam etmeyi düşünüyor.

%43'ü EYT ardından emekliliğe hak kazanacak çalışanları ile yeni bir sözleşme yapmak için; çalışanın niteliklerine ve pozisyonuna göre karar vereceğini belirtiyor.

%76'sı farklı bir şirketten EYT ile emekli olmuş bir çalışanı istihdam etme konusunda; çalışanın ve pozisyonun niteliklerine göre karar vereceğini belirtiyor.

Daha Büyük Ölçekli İşletmelerin;

%40'ı EYT ile emekliliğe hak kazanacak çalışanlarıyla yeni sözleşme yaparak devam etmeyi düşünüyor.

%58'i EYT ardından emekliliğe hak kazanacak çalışanları ile yeni bir sözleşme yapmak için; çalışanın niteliklerine ve pozisyonuna göre karar vereceğini belirtiyor.

%84'ü farklı bir şirketten EYT ile emekli olmuş bir çalışanı istihdam etme konusunda; çalışanın ve pozisyonun niteliklerine göre karar vereceğini belirtiyor.

Nasıl Karar Verilir?

Mürsel Çavuş*
py@peryon.org.tr

Satranç ustası Garry Kasparov, “Hiç kimse riskli kararların alınma sürecini Annie Duke’un Nasıl Karar Verilir’de yapmış olduğu kadar iyi bir biçimde, daha eğlenceli ya da sezgili bir şekilde açıklayamazdı” diyor. Vermeniz gereken ilk kararın derhal bu kitabı okumak olması gerektiğini de ekliyor. Peki neden?

Geçen yıl aldığınız en iyi karar neydi? (Bir kağıda not edin.) Peki geçen yıl aldığınız en kötü karar neydi? (Onu da kağıdınıza not edin.) İyi kararınızın sonucu iyi oldu mu? Peki kötü kararınızın sonucu? Annie Duke, Nasıl Karar Verilir? kitabına böyle bir testle başlıyor. Her gün yüzlerce karar alıyoruz. Bazıları, güne spor yaparak başlamak veya kahvaltıda ne yiyeceğimizi seçmek gibi gündelik kararlar... Bu kararların bile totalde hayatımıza ne kadar büyük oranda etkileri olduğunu hepimiz biliriz. Bazı kararlar ise daha kritik. Duke, “Hayatımızın gidişatını belirleyen yalnızca iki etmen vardır: Şans ve kararlarımızın kalitesi. Bu iki şeyden sadece bir tanesi üzerinde kontrol sahibisiniz” diyor ve ekliyor, “Hayatımızın gidişatını etkileyebilecek olan ve üzerinde kontrol sahibi olduğumuz tek şey kararlarımızın kalitesi.”

Kaliteli kararlar alıyor muyuz?

Daha önce kararlarınızın kalitesini sorgulamış mıydınız? Doğrusu ben sorgulamamıştım. Duke da aynı fikirde. Hatta, pek çok insanın karar verme sürecinin neye benzediğini hiç bilmediğini fark etmiş. Biliş bilimi doktora öğrencisiyken bu konuyu gündemine almış, sürekli hızlı ve riskli karar vermesi gerektiği durumlarda, poker oyuncusu olarak yıllarca pek çok deneyim kazanmış. 18 yıllık çalışmanın sonunda mesleki karar verme stratejisi danışmanı olarak yöneticilere, takımlara hizmet vermeye başlamış.

Pek çoğumuz içgüdülerimize güvenerek karar alırız. Duke ise bunun yerine bir “karar aracı” kullanmamız gerektiğini savunuyor, “Mesela çekiç, çivi çakmakta kullanılan bir araçtır. Doğru iş için doğru araca sahip olduğunuzda bir görevi yerine getirmenin zarif bir basitliği vardır” diyor. Yani en iyi kararı almanın formülleri varken neden işimizi şansa bırakalım?

Duke her kararın farklı pek çok senaryoya ve seçeneğe evrilebileceğini biliyor. Bu nedenle en ideal karar aracının belki de geleceği gösteren kristal bir küre olabileceğini söylüyor. Zaten bu yüzden falcılar hala çok ilgi görmüyor mu? Onun yerine Duke, sağlam bir karar verme aracının falcıların vadettiği sonuçlara bizi yaklaştırabileceğini söylüyor.

Kitapta anlatılan araçlar sizin bir kararın iyi mi kötü mü olduğunu baştan anlamanıza, karar mekanizmanızın daha iyi hale gelmesine olanak tanıyor. Dolayısıyla bilgi ve inançlarınızın doğruluğunu sorguluyorsunuz ve mevcut seçenekleri karşılaştırma becerinizi arttırabiliyorsunuz. Karar süreçlerini analiz etmek ve bunun için yeni yöntemler öğrenebilmek bana çok cazip geldi. Sırf kendimizi farklı bir yönde analiz edebilmek için bile okumaya değer!

Yayınevi
Scala Yayıncılık

Yazar
Annie Duke

*Bookinton Kurucusu - mursel@bookinton.com

Afet Yönetimi

Yazar: **Mikdat Kadıoğlu**
Yayınevi: **Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları**

Kitapta en büyük doğal afetlerden biri olan deprem inceleniyor. Yazar, engellenmesi mümkün olmayan depremin yol açacağı yıkımın, can ve mal kaybının en az olması için sürecin nasıl hızlı ve etkin şekilde yönetilebileceğini ele alıyor.

Afet Yönetimi ve Etik

Yazar: **Orhan Koçak**
Yayınevi: **Ekin Basım Yayın**

Defter dergisinin ve Kanat Yayınları'nın kurucularından Orhan Koçak 2018'de basılan bu kitabında, afet, etik çerçevesinde ele alınıyor. 14 bölümden oluşan kitapta yazar; afet öncesi, afet sırası ve afet sonrası yönetimini birçok açıdan işliyor.

Ne Oldu Sana?

Yazar: **Bruce D. Perry, Oprah Winfrey**
Yayınevi: **Koridor Yayıncılık**
Çeviren: **Elif Okan Gezmiş**

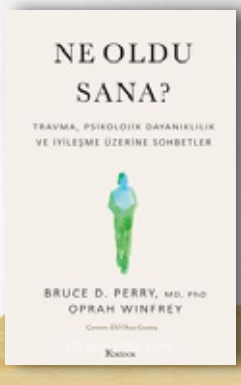

New York Times Bestseller listesinde yer alan bu kitapta, travma, psikolojik dayanıklılık ve iyileşmeye dair konular bilimsel bulgular ve yazarların hayat tecrübeleri ışığında ele alınıyor. Kitap, daha kaliteli bir yaşam için yol haritası çiziyor.

Kayıptan Sonra Yaşam

Yazar: **Vamık D. Volkan**
Yayınevi: **Pusula Yayınevi**

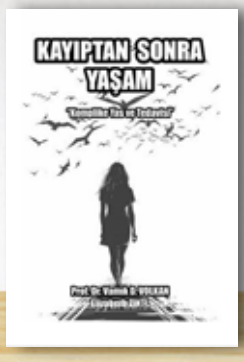

Psikopolitik teoriler ve barış için yaptığı çalışmalar sayesinde Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterilen Vamık D. Volkan kaleme aldığı bu eserde, yas ve yas sürecini tüm dinamikleriyle işliyor. Bu süreçte hissedilen duygu ve düşüncelerin ileride yol açtığı ya da açacağı davranışlar hakkında detaylı bilgi veriyor.

Travma: Görünmez Salgın

Yazar: **Paul Conti**
Yayınevi: **Okuyan Us Yayınları**
Çeviren: **Doğan Aksoy**

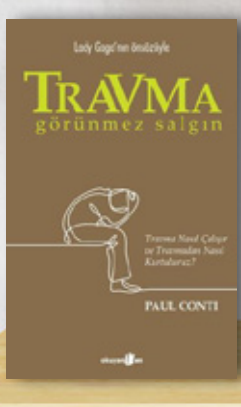

Travmayı daha derin ve ayrıntılı şekilde işleyebilmek amacıyla klinik araştırmaları ve gerçek hayata dair hikâyeleri derleyen Dr. Paul Conti, travmaların önüne geçebilmek adına birey ve toplum olarak neler yapılabileceğini adım adım anlatıyor.

Stres ve Başaçıkma Yolları

Yazar: **Prof. Dr. Zuhal Baltaş, Prof.Dr. Acar Baltaş**
Yayınevi: **Remzi Kitabevi**

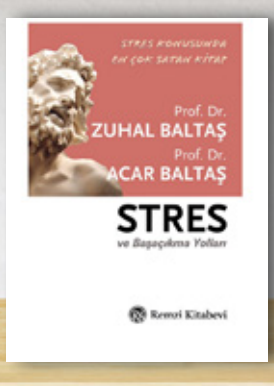

Üç bölümden oluşan kitap, stresin nedenlerini ve stresin insan üzerindeki etkilerini detaylarıyla anlatıyor. İlk bölümde stresin iş hayatındaki nedenleri, ikinci bölümde aile hayatının kişide oluşturduğu stres, üçüncü bölümde ise genel olarak stresin insan hayatındaki olumsuz etkileri ele alınıyor.

Aslı Tanyer

Dokuz Eylül Üniversitesi İktisat Bölümü'nden mezun oldu. Sabancı Üniversitesi'nde Executive MBA yaptı. Kariyerine Banvit A.Ş'de denetim bölümünde başladı. 2006'da Shell'e katıldı. 2020'den atamaya dek Shell Türkiye Müşteri Operasyonları Müdürü olarak görev yapıyordu.

Shell Petrol
Perakende Satışlar Şirket Operasyonları Direktörü

Aykut Karataş

Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde tamamladı. İş hayatına Exxon Mobil'de başladı. Colgate Palmolive, BASF Poliüretan, Noatum Logistics, Rhenus Logistics ve Rixos Group'ta çalıştı. Atama öncesinde Rhenus Logistics Finans Direktörü olarak görev yapıyordu.

Sarp Intermodal
CFO

Bahar Sarıoğlu

Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonomi Bölümü'nden mezun oldu. QNB Finansbank ve DaimlerChrysler'de çalıştı. 2008'den bu yana 3M'de farklı pozisyonlarda görev yaptı. Atama öncesinde, 3M Finans Müdürü olarak çalışıyordu.

Dräger Türkiye
Finans Direktörü

Burçin Girit

Lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini ise Emerson College İşletme ve İletişim bölümünde tamamladı. Kariyerine 1995'te Kanal D'de başladı. Pfizer, Intel, Accenture, Avea ve BSH Ev Aletleri'nde çalıştı. Atama öncesinde BSH Ev Aletleri Gelişen Pazarlar Bölgesinden Sorumlu Kurumsal İletişim Direktörü ve Sürdürülebilirlik Lideri olarak görev yapıyordu.

Koç Holding
Kurumsal İletişim ve Dış İlişkiler Direktörü

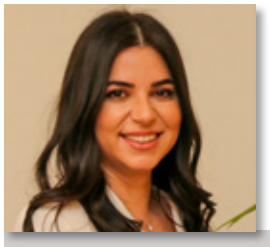

Duygu Keçelioğlu

Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü'nden mezun oldu. Aynı üniversitede Pazarlama ve Yönetim alanında yüksek lisans yaptı. Kariyerine 2004'te NielsenIQ'da başladı. Turkcell'de çalıştı. Atama öncesinde Coca-Cola Türkiye ve Uluslararası Pazarlar Bilgi, İçgörü ve Uygulama Mükemmelliği Lideri olarak görev yapıyordu.

Advantage Group
Türkiye Genel Müdürü

Elif Pınar Hacıbeyoğlu

Kocaeli Üniversitesi Elektronik ve Bilgisayar Eğitimi Bölümü'nden mezun oldu. Yüksek lisansını aynı üniversitenin Bilgisayar Mühendisliği Programı'nda tamamladı. 20 yıllık akademik kariyerinde; İstanbul Bilgi Üniversitesi, Kadir Has Üniversitesi ve atama öncesine kadar İstanbul Topkapı Üniversitesi'nde görev yaptı.

Fazla
Teknolojiden Sorumlu Başkan Yardımcısı

Gönül Altınok

Yıldız Teknik Üniversitesi İstatistik Bölümü'nden mezun oldu. Kensington College'da yüksek lisans yaptı. Kariyerine 2001 yılında Millward Brown araştırma şirketinde başladı. TNS ve Yıldız Holding'te çalıştı. 2018'den atamaya dek Hayat Tüketici ve Pazar Araştırmaları Grup Müdürü olarak görev yapıyordu.

Hayat
Tüketici ve Pazar Araştırma Direktörü

Hülya Cesur

Lisans eğitimini 2006'da ve Executive MBA eğitimini 2012'de Boğaziçi Üniversitesi'nde tamamladı. Birçok sektörde 100'den fazla markayla çalıştı. Halen çeşitli üniversite ve iletişim okullarında, Reklamcılık, Marka Stratejisi, Ajans-Müşteri İlişkisi ve Yaratıcı İnsan Yönetimi alanlarında ders ve seminerler veriyor.

Publicis Groupe Türkiye
CGO ve Yönetim Kurulu Üyesi

Melih Poyraz

Lisansını Boğaziçi Üniversitesi'nde İşletme alanında, yüksek lisansını Galatasaray Üniversitesi'nde Ekonomi Hukuku alanında tamamladı. MIT Sloan School of Management'tan MBA, Northwestern Üniversitesi'nde Hukuk alanında doktora yaptı. İş yaşamına 2001'de Ernst&Young'da başladı. 2014'te Koç Topluluğu'na katıldı. Atamadan önce Koç Holding Strateji ve Yeni İş Geliştirme Direktörü olarak görev yapıyordu.

Aygaz
Genel Müdürü

Mustafa Karamemiş

Eskişehir Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi ve Kiev Ulusal Ekonomi Üniversitesi Uluslararası Ekonomi Bölümü'nden mezun oldu. Kariyerine 1994'te başladı. Merkez Çelik, Form Sünger ve İstikbal Mobilya'da çalıştı. Atama öncesinde Bellona Fabrika Müdürü olarak görev yapıyordu.

Doğanlar
Mobilya Grubu CEO'su

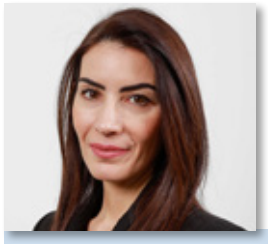

Simge Danışman

Yıldız Teknik Üniversitesi İstatistik Bölümünden mezun oldu. Kariyerine bankacılık ve danışmanlık sektörlerinde Risk Yönetimi ve Analitik alanlarında başladı. Son olarak; Experian'ın Türkiye, Ortadoğu ve Rusya Analitik Direktörlüğü ve Stratejik Büyüme Direktörlüğü görevlerini yürütüyordu.

Experian Türkiye
Genel Müdür Yardımcısı

Ünal Bay

Lisansını Kara Harp Okulu, Sistem Mühendisliği Bölümü'nde tamamladı. Ardından Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü'nden mezun oldu. İş hayatına Türk Silahlı Kuvvetleri'nde başladı. 2003'te Tepe Savunma ve Güvenlik ailesine katıldı. Atama öncesinde Operasyondan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapıyordu.

Tepe Savunma ve Güvenlik Sistemleri
Genel Müdürü